

NASZ *Region*

Nr 6 (126) / 2017

Świętokrzyski Informator Samorządowy ISSN 1897-4546

gazeta bezpłatna

Świętokrzyskie
– poznać, pokochać, służyć

str. 24-25

Świętokrzyskie czyta Żeromskiego

W Centrum Edukacyjnym Szklany Dom w Ciekotach 1 czerwca zainaugurowano akcję czytelniczną marszałka Adama Jarubasa, która ma zachęcać do częstego czytania książek mieszkańców województwa świętokrzyskiego. Utwory autora „Syzyfowych prac” tego dnia czytano w kilkudziesięciu szkołach w regionie, które razem z partnerem akcji Szkołą Podstawową im. Stefana Żeromskiego w Mącholicach Scholasterii przyłączyły się do inicjatywy. – Czytanie rozwija wyobraźnię oraz edukuje. Jeśli w młodości nie uda nam się zaszczepić miłości do książek, później będzie trudno – mówił marszałek Adam Jarubas. Razem z nim do czytelnictwa, w Ciekotach zachęcali: członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Agata Binkowska i Jacek Kowalczyk, dyrektor Departamentu Promocji, Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego.

Fragmenty „Syzyfowych prac” Stefana Żeromskiego w Ciekotach z uczniami ze Szkoły Podstawowej w Mącholicach Scholasterii czytali: marszałek **Adam Jarubas**, wójt Gminy Masłów **Tomasz Lato**, dyrektor Centrum Edukacyjnego „Szklany Dom” w Ciekotach **Krystyna Nowakowska**, dyrektor Szkoły Podstawowej w Mącholicach Scholasterii **Joanna Broniek**, kierownik Muzeum Lat Szkolnych Stefana Żeromskiego **Sylwia Zacharz** oraz **Jacek Kowalczyk**, dyrektor Departamentu Promocji, Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego.

Gościem honorowym głównego czytania „Syzyfowych prac” była **Kazimiera Zapalowa**, wieloletnia kustosz Muzeum im. Stefana Żeromskiego w Kielcach i wieloletnia prezes Towarzystwa im. Stefana Żeromskiego, znawczyni twórczości i autorka wielu książek o tym najbardziej kieleckim pisarzu, a także kustosz honorowy Dworku Stefana Żeromskiego w Ciekotach. Kazimiera Zapalowa, która w tym roku obchodzi w tym roku jubileusz 50-lecia pracy zawodowej i społecznej związanej z upamiętnianiem życia i twórczości Stefana Żeromskiego, otrzymała od mar-

szalka Adama Jarubasa i Agaty Binkowskiej, członka Zarządu Województwa pamiątkowy grawerton i kwiaty. Podczas rozmowy poprowadzonej przez rzecznika prasowego marszałka, Kazimiera Zapalowa opowiadała o swoich fascynacjach związanych z twórczością Żeromskiego i odkrywaniem historii jego życia, a także o odtworzonym w Ciekotach, na tzw. Żeromszczyźnie dworku Stefana Żeromskiego.

O oprawę artystyczną wydarzenia zadbał zespół „Czerwone Jagody” ze Szkoły Podstawowej w Mącholicach Scholasterii, pod opieką polonistki

Jadwigi Pedrycz, któremu akompaniował nauczyciel muzyki - **Daniel Kozłowski**. Spotkanie zwieńczyła wspólna zabawa: rozwiązywanie krzyżówki z atrakcyjnymi nagrodami. Hasła krzyżówki dotyczyły oczywiście życia i twórczości Stefana Żeromskiego.

– „Świętokrzyskie czyta Żeromskiego” to kontynuacja akcji propagowania czytelnictwa, którą rozpoczęliśmy przed rokiem. Wtedy w nawiązaniu do Roku Henryka Sienkiewicza czytaliśmy jego twórczość. Po ubiegłorocznym zaangażowaniu ze strony uczniów i nauczycieli uznaliśmy, że warto mieszkańców regionu: młodzież, dzieci, dorosłych nadal namawiać do czytania – podkreślała **Iwona Sinkiewicz – Potaczała**, rzecznik prasowy marszałka. – Cieszymy się, że w tym roku na apel marszałka odpowiedziało tak wiele szkół.

W czasie inauguracji akcji w Ciekotach i w kolejnych dniach utwory Żeromskiego czytane były i będą w kilkudziesięciu innych szkołach w regionie – na apel marszałka Adama Jarubasa o włączenie się do akcji czytelnicznej odpowiedziały szkoły z całego województwa.

W Szkole Podstawowej w Kijach, 1 czerwca czytane były fragmenty „Puszczy jodłowej”, a w Gimnazjum w Kijach młodzież czytała fragmenty „Dzienników” i „Przedwiośnia”. W Publicznej Szkole Podstawowej im. prof.

Czytanie fragmentów „Syzyfowych prac” Stefana Żeromskiego w Ciekotach z uczniami Szkoły Podstawowej w Mącholicach Scholasterii

Mariana Raciborskiego w Brzostowej gm. Ćmielów przygotowano prezentację multimedialną o pisarzu, powstała też gazetka ścienna, a 1 czerwca uczniowie, nauczyciele i rodzice czytali fragmenty „Syzyfowych prac” i „Ludzi bezdomnych”. 2 czerwca w **szkole w Miedzierzy**, w gminie Smyków otwarto dla mieszkańców „głośnie czytanie” wybranych fragmentów dzieł Stefana Żeromskiego, przygotowano także prezentację multimedialną i wystawę dzieł pisarza. **Szkoła Podstawowa nr 18 im. Z. Kruszelnickiego „Wilka” w Kielcach** zorganizowała festyn rodzinny z okazji Dnia Dziecka, podczas którego czytano fragmenty powieści „Syzyfowe prace”. Do wspólnego czytania zaproszono uczniów i ich rodziców. W pierwszych dniach czerwca uczniowie **Szkoły Podstawowej nr 1 w Kielcach** zostali zapoznani z sylwetką pisarza. Natomiast 9 czerwca odbył się tu wewnątrzszkolny konkurs dla uczniów klas IV-VI „Pięknie czytam ... Żeromskiego” („Puszcza jodłowa”, „Syzyfowe prace”). Szkoła Podstawowa w Godowie wykonała dekoracje o życiu i twórczości Stefana, a 1 czerwca uczniowie klasy V i VI czytali utwory Stefana Żeromskiego na boisku szkolnym. Za-

Podziękowania dla Kazimierzy Zapalowej

proszenie do udziału w akcji „Świętokrzyskie czyta Żeromskiego” przyjął także **Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Edwarda Szyłki w Ożarowie**. Tu, 6 czerwca odbyła się ona w formie audycji emitowanej przez radiowęzeł szkolny.

Specjalne potwierdzenie dołączenia do akcji nadesłała **młodzież z Gnojna. Publiczna Szkoła Podstawowa w Waśniowie** 1 czerwca przygotowała: program multimedialny przedstawiający uczniom postać pisarza Stefana Żeromskiego, czytanie fragmentów utworów: „Ludzie bezdomni” i „Syzyfowe prace” przez uczniów starszych klas, „Puszcza Jodłowa” przez dyrektor

szkoły, „Dzienniki” przez nauczycieli szkoły i rodziców. Ponadto przedstawiono uczniom fragmenty wspomnień córki pisarza Pani M. Żeromskiej i projekcję fragmentu filmu Syzyfowe prace „Lekcja polskiego”.

Biblioteka Szkolna w Zespole Przedszkolno-Szkolnym w Kluczewsku przystąpiła do akcji „Świętokrzyskie czyta Żeromskiego” poprzez między innymi: czytanie utworów Stefana Żeromskiego na korytarzach, podczas przerw lekcyjnych, na hali sportowej i na stadionie w czasie rozgrywek sportowych i meczów, przygotowanie gazetki o pisarzu (zbieranie materiałów do gazetki przez uczniów należących do Dziecięco- Młodzie-

żowego Dyskusyjnego Klubu Książki oraz aktywno bibliotecznego). W **Szkole Podstawowej w Rogowicach** w gminie Mniów wybrane fragmenty utworów Żeromskiego czytały bibliotekarki z Gminnej Biblioteki Publicznej w Mniowie. Uczniowie **Szkoły Podstawowej w Obłęgorku** 1 czerwca wybrali się na piknik nad Wierną Rzekę - Łososinę, gdzie wspólnie z nauczycielami czytali fragmenty „Wiernej Rzeki”. **Szkoła Podstawowa w Krajinie** zawiadomiła, że: „W związku z akcją „Świętokrzyskie czyta Żeromskiego” chcemy poinformować, że Szkoła również włącza się w tę piękną edukacyjną akcję czytelnictwa. Robimy to z ogromną radością, gdyż od roku szkolnego 2016/2017 w naszej szkole w ramach ogólnopolskiego programu „PoczytajMy” organizowanego przez Centrum Edukacji Obywatelskiej działa Szkolny Klub Czytelniczy (...)”

Fragmenty wybranych dzieł Stefana Żeromskiego głośno czytały z nami także dzieci ze **szkół w Mlinie w gminie Słupia Konecka** oraz w **Wilczkowicach** w gm. Radoszyce.

Redakcja

Więcej informacji o akcji na stronie: www.sejmik.kielce.pl

Wspólne zdjęcie czytających

Samorządność to wolność.

Kongres Sejmików Województw

Kilkuset radnych sejmików województw spotkało się w Łodzi podczas I Kongresu Sejmików Województw RP „Samorządowe oblicza regionów”. Było to pierwsze w historii samorządu terytorialnego III RP ogólnopolskie spotkanie radnych województw. Omawiane były na nim dotychczasowe osiągnięcia samorządów województw oraz stojące przed nimi perspektywy. Zwracano również uwagę na konieczność powierzania samorządom większej liczby kompetencji i zachowania ich samodzielności.

W Kongresie wzięła udział delegacja Samorządu Województwa Świętokrzyskiego, na czele z Przewodniczącym Sejmiku Arkadiuszem Bąkiem oraz Marszałkiem Województwa Świętokrzyskiego, Adamem Jarubasem.

- To historyczny moment, że spotykamy się na pierwszym „Sejmiku Sejmików” jak roboczo nazywamy nasze spotkanie. Udało się doprowadzić do tego, że nasza rodzina samorządowa spotkała się na dyskusji o naszych parlamentach regionalnych. Możemy dziś mówić w tak zacnym gronie o tym, co sejmiki robią dobrze, co wymaga jeszcze poprawy. Regionalny parlament ma dziś ogromną rolę do spełnienia, powierzona reformą samorządową, uważaną za najlepszą reformę III RP - powiedział, witając przybyłych gości **Marek Mazur**, przewodniczący Sejmiku Województwa Łódzkiego, który był pomysłodawcą tego Kongresu.

Sejmik Województwa Świętokrzyskiego podczas I Kongresu Sejmików Województw Rzeczypospolitej Polskiej reprezentowali: Arkadiusz Bąk - Przewodniczący Sejmiku, wiceprzewodniczący Tadeusz Kowalczyk i Grigor Szaginian oraz radni: Ewelina Bień, Krzysztof Dziekan, Mieczysław Sas, Andrzej Swajda i Leszek Wawrzyła. Uczestniczył w nim również marszałek województwa świętokrzyskiego Adam Jarubas.

- Mamy pełne prawo by mówić dziś o swojej podmiotowości, mamy do tego mandat otrzymany przez obywateli w wyborach bezpośrednich. Nie możemy jednak lamentować i rozmawiać jedynie w formule „zabierają nam kompetencje”. Musimy mieć pomysł na to, jak samorządy mają wyglądać. Trzeba podziękować za obecną ustawę samorządową, ale powiedzieć również, że został w tej ustawie - mówiąc językiem informatycznym - robak. Mowa o dwuwładzy na szczeblu województwa. Zostawione zostały dwa urzędy, które do dziś w społeczeństwie nie są rozróżniane, co widać na przykład podczas spotkań z mieszkańcami. Ten błąd dziś skutkuje, dając teraz możliwość do centralizacji. We-

Arkadiusz Bąk podpisał Deklarację Radnych Sejmików Województw RP

dlug mnie trzeba przebudować ustawę z 1998 roku i sprawić, że samorząd będzie organem w pełni jednoznacznym i samodzielnym, zarządzającym województwem. Nie ogranicza to kompetencji rządu, bo on nadal jest odpowiedzialny za politykę krajową. Padały dziś również słowa o pieniądzach, ale prawie wszystkie pieniądze samorządów wynikają z tego, jakie zadania zostały na nie nałożone. Uważam, że odpowiedzialność za region i za jego finanse powinna pójść do marszałków województw. Udało nam się wypracować społeczności cementujące ludzi i trzeba zrobić krok drugi. Samorządność to wolność, a wolność jest przyszłością naszego kraju - mówił przewodniczący Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, **Arkadiusz Bąk**, apelując do rozważań nad drugim etapem reformy samorządowej.

Na wydarzenie zostali zaproszeni, oprócz radnych i samorządowców ze wszystkich polskich województw, szefowie wszystkich partii politycznych zasiadających w parlamencie oraz przedstawiciele rządu i Prezydenta RP. Rząd RP reprezen-

towali Sebastian Chwałek, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Adam Hamryszczak, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju.

Gośćmi specjalnymi Kongresu byli ci, którzy tworzyli i wprowadzali obecnie obowiązującą ustawę o samorządzie terytorialnym, m.in. profesor Jerzy Buzek oraz profesor Jerzy Stępień.

- Nasze samorządy na forum Unii Europejskiej są stawiane za wzór jeżeli chodzi o rozwojowość i samodzielność. Zdajemy sobie sprawę, o ile dalej bylibyśmy, gdyby w przeszłości nie zdarzały się przypadki centralizacji i powinniśmy bronić samorządności. Każda próba recentralizacji działania organizacji pozarządowych również powinna budzić sprzeciw. Gratuluję państwu tego Kongresu, bo to do marszałków i Sejmików należy duch odpowiedzialności za przyszłość regionów - mówił **Jerzy Buzek**, który jako premier zatwierdzał ustanowienie samorządnych województw.

- Mam nadzieję, że Kongres ten przyniesie odpowiedź na obawy, jakie pojawiają

się wśród samorządów. Samorząd terytorialny jest fundamentem państwa typu zachodniego. Jedną z istot zachodniości jest właśnie samorząd. Po to tworzyliśmy silny samorząd terytorialny, by dać mocne podstawy do rozwoju państwa. Cieszę się, że udało nam się zbudować dużą świadomość samorządności w społeczeństwie - mówił **Jerzy Stępień**, były prezes Trybunału Konstytucyjnego, współtwórca reformy samorządowej.

Zaproszenie przyjęli też przedstawiciele większości partii politycznych obecnych w Sejmie.

- Dziękuję za tę inicjatywę, która wynika z przemawiającej przez państwa podstawowej wartości, czyli umiłowania wolności. A nie ma wolności bez niezależnej samorządności. Dziś samorządność jest

zagrożona, dziś odbiera się kompetencje samorządom. Żaden z państwa radnych nie powinien godzić się na to, aby ktoś mówił, że nie jesteście godni, aby rządzić swoimi małymi ojczyznami, do czego powołali Was wyborcy. Wierzę, że pomimo różnic na tej sali, uda się osiągnąć kompromis - mówił **Władysław Kosiniak - Kamysz**, prezes Polskiego Stronnictwa Ludowego.

Radni każdego z sejmików mieli okazję do przedstawienia swoich doświadczeń i opinii w serii wystąpień, która nastąpiła po oficjalnych przemówieniach.

Podczas obrad wyłożona do podpisania przez chętnych uczestników była Deklaracja Radnych Sejmików Województw RP. Podpisali ją wszyscy radni Sejmiku Województwa wchodzący w skład naszej delegacji. Czytamy w niej:

„My radni sejmików województw RP [...] deklaruujemy swoje przywiązanie do idei, jaka stała u podstaw odrodzenia się samorządności w Polsce, a więc zapisanej w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasadzie pomocniczości, głoszącej, że wszelkie decyzje winny zapadać na szczeblu najbliższym obywatelom, a której celem jest realne oddanie w ręce wspólnot lokalnych i regionalnych zadań bezpośrednio ich dotyczących. [...] opowiadamy się za decentralizacją władzy publicznej i jednocześnie wyrażamy sprzeciw wobec wszelkich prób jej ograniczania, [...] pragniemy zmanifestować jedność rodziny samorządowej oraz podkreślić, że poszanowanie konstytucyjnych praw samorządu to jeden z gwarantów ustroju Rzeczypospolitej Polskiej”.

Cztery nowe inwestycje w kontrakcie terytorialnym

W Ministerstwie Rozwoju w Warszawie, w imieniu samorządu województwa świętokrzyskiego wicemarszałek Jan Maćkowiak podpisał z podsekretarzem stanu Adamem Hamryszczakiem aneks do Kontraktu Terytorialnego dla naszego województwa. Umożliwi on realizację ważnych projektów w obszarze kultury i dziedzictwa narodowego.

Kontrakt terytorialny to najważniejsza umowa pomiędzy rządem a samorządem województwa, która określa priorytetowe przedsięwzięcia z różnych obszarów, mające istotne znaczenie dla rozwoju regionu i kraju, co do realizacji których wolę współpracy deklarują obie strony porozumienia. W 2016 roku Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego ogłosiło dodatkowy nabór wniosków w obszarze kultury, w ramach którego każde województwo mogło złożyć swoje propozycje. W efekcie pozytywnie zostały ocenione cztery nowe projekty z województwa świętokrzyskiego:

- Konserwacja wnętrza korpusu nawowego perły wczesnogotyckiej architektury sakralnej Bazyliki Katedralnej w Sandomierzu,
- Zwiększenie dostępności do Muzeum Historyczno-Archeologicznego w Ostrowcu Świętokrzyskim poprzez poprawę dostępności do Muzeum Archeologicznego, Rezerwatu Krzemionki i Pałacu Wielopolskich,

Wicemarszałek Jan Maćkowiak podpisał aneks do kontraktu terytorialnego dla naszego województwa

- Rozbudowa i modernizacja Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniewie,
- Modernizacja Wojewódzkiego Domu Kultury im. J. Piłsudskiego w Kielcach wraz z zagospodarowaniem otoczenia.
- W podpisanym aneksie do Kontraktu Terytorialnego znalazły się nasze 4 nowe inwestycje w Świętokrzyskiem, które są najbardziej istotne dla rozwoju

całego obszaru kultury i dziedzictwa narodowego, oprócz tych, które były już w kontrakcie, czyli projektu pn. „Modernizacja infrastruktury Muzeum regionalnego w Wiślicy” oraz będącego jeszcze w trakcie dokumentacji, dlatego też nie będzie gotowy do najbliższego konkursu, projektu „Kompleksowa modernizacja zabytkowego obiektu Teatru im. Stefana Żeromskiego

w Kielcach” – zaznacza wicemarszałek województwa świętokrzyskiego **Jan Maćkowiak**. - Ważne, że te pomysły znalazły się w kontrakcie, ponieważ daje nam to dodatkowe punkty. Do konkursu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego złożono projekty na prawie dwa miliardy złotych, zaś kwota przeznaczona na ten cel wynosi pół miliarda złotych. Oceny dokonano na ministerstwo, my wierzymy, że nasze koncepcje są dobre i znajdują się na nie środki – dodaje Jan Maćkowiak.

Jeżeli projekty przejdą procedurę konkursową i zostaną zakwalifikowane do dofinansowania z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, mają zagwarantowane wsparcie w wysokości 85% kosztów. Pozostałe koszty zostaną sfinansowane przez samorząd województwa oraz inne jednostki, pod mu które podlegają.

Ogłoszenie konkursu planowane jest jesienią bieżącego roku.

Sara Kołodziej

Kolejne miliony na kulturę

Prace konserwatorskie w kolegiacie w Opatowie, stworzenie Centrum Starych Technologii Metalurgicznych i Hydroenergetycznych w Maleńcu, Szlak Śladami Króla Łokietka, czy też nowa elewacja kościoła w Piekoszowie - to część z 23 projektów z zakresu kultury, które otrzymają ponad 11 milionów złotych dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego rozstrzygnął kolejny konkurs z działania „Zachowanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego”. Całkowita wartość projektów, które będą zrealizowane dzięki unijnym dotacjom to ponad 16 mln złotych.

Zarząd Województwa rozstrzygnął kolejny konkurs z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego, z działania „Zachowanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego”, wybierając 23 projekty, które otrzymają dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i budżetu państwa. Do beneficjentów trafi w sumie 11 mln 57 tys. zł.

Pół miliona złotych dotacji otrzyma Parafia św. Marcina Biskupa w Opatowie na projekt „Rewaloryzacja i ochrona Kolegiaty w Opatowie – perły Ziemi Świętokrzyskiej”. Taka sama kwota trafi

do samorządu opatowskiego na przebudowę i modernizację Opatowskiego Ośrodka Kultury, z myślą o adaptacji pomieszczeń na potrzeby biblioteki publicznej.

533 tysiące złotych dotacji otrzyma Samorządowa Instytucja Kultury Zabytkowy Zakład Hutniczy w Maleńcu. Pieniądze przeznaczone są na stworzenie Centrum Starych Technologii Metalurgicznych i Hydroenergetycznych w Maleńcu – to najwyższej oceniony projekt w tym konkursie.

Dotacje trafią też m.in. do parafii NMP w Piekoszowie (0,5 mln zł) na odnowienie elewacji zachodniej i wież miejscowego kościoła, do parafii św. Rocha w Mroczkowie

(294 tys. zł) na renowację tamtejszego zabytkowego kościoła znajdującego się na Świętokrzyskim Szlaku Architektury Drewnianej i do gminy Chęciny (499 tys. zł) na stworzenie w tym mieście Szlaku Śladami Króla Łokietka.

Całkowita wartość 23 projektów, które będą zrealizowane dzięki unijnym dotacjom to ponad 16 mln złotych. Niestety nie dla wszystkich pozytywnie ocenionych przedsięwzięć wystarczyło pieniędzy w tym konkursie – dlatego 15 projektów trafiło na listę rezerwową.

Iwona Sinkiewicz- Potaczała

Młodzi działają, urząd pomaga

– Chodzi nam o to, by tworzyć pewną kulturę, świadomość, że aktywność społeczna młodych jest czynnikiem rozwojowym i należy ją wspierać – mówił marszałek Adam Jarubas podczas konferencji prasowej w Regionalnym Centrum Wolontariatu w Kielcach z udziałem beneficjentów tegorocznej edycji konkursu „Świętokrzyskie dla młodych” na wsparcie realizacji zadań publicznych Województwa Świętokrzyskiego o charakterze edukacyjnym i wychowawczym, wzmacniających postawy społeczne i obywatelskie młodzieży z regionu świętokrzyskiego. Do 16 organizacji pozarządowych działających na rzecz młodzieży trafi w br. w sumie 80 tysięcy złotych.

Realizacja działań realizowanych w ramach konkursu ma przyczynić się do zwiększenia zaangażowania młodzieży w aktywność społeczną i obywatelską na terenie województwa świętokrzyskiego oraz podniesienia umiejętności społecznych młodych ludzi, takich jak praca w grupie, zdolność do konstruktywnego porozumiewania, umiejętność budowania zaufania, zdolność do empatii, wyrażania i rozumienia różnych punktów widzenia, negocjowania, a także zdolność do uczestnictwa w procesach podejmowania decyzji.

– To już druga edycja konkursu. Realizuje on nasze cele zapisane w Programie wspierania aktywności społecznej „Świętokrzyskie dla młodych”. W tym roku jest nieco większa

pula środków niż w ubiegłym, do rozdysponowania mieliśmy 80 tys. zł, czyli o 20 tys. zł więcej niż w ubiegłym – mówiła rzeczniczka młodzieży **Barbara Zamożniewicz**. Zakwalifikowano do realizacji 16 najwyższej ocenionych projektów, które zostaną dofinansowane i będą się odbywały w różnych miejscach województwa, nie tylko w Kielcach. Przyznane dotacje wahały się od 2500 do 6000 zł.

Stowarzyszenie „Wspólnie dla Gminy Mirzec” zrealizuje projekt pn. Rozwój w biały dzień. Jego celem jest wzmocnienie młodzieży działającej w Młodzieżowej Radzie Gminy Mirzec, w młodzieżowych drużynach OSP oraz klubach sportowych działających na terenie gminy. W czasie wakacji odbędzie się cykl warsztatów.

Konferencja prasowa poświęcona konkursowi Świętokrzyskie dla młodych

W rezultacie projektu powstanie Inkubator Aktywnej Młodzieży – przestrzeni, w której będą mogły spotykać się przedsiębiorcze młode osoby i gdzie otrzymają w swojej działalności wsparcie animatora. – Projekt

kierowany jest do liderów młodzieżowych, którzy sporo już potrafią, ale chcemy im dać dodatkowe narzędzia w postaci komunikacji, motywacji, chcemy im podsunąć, skąd czerpać pomysły i finanse na ich realiza-

cję – mówiła **Katarzyna Kapała** ze Stowarzyszenia „Wspólnie dla gminy Mirzec”.

W ramach projektu Regionalnego Centrum Wolontariatu w Kielcach pn. Synergia Młodych Liderów zostanie wybranych i przeszkolonych 20 młodych liderów społecznych w wieku 13-25 lat z całego regionu. Po serii szkoleń zrealizują oni swoje autorskie mini-projekty, tzw. Projekty Małych Zmian Społecznych, których zakres zależy od pomysłowości młodzieży i lokalnych potrzeb. – To kontynuacja naszych zeszłorocznych działań. Młodzież będzie sama projektować aktywność, najpierw diagnozując potrzeby we własnym środowisku. Rola naszego stowarzyszenia polega na wspieraniu aktywności młodych i myślę, że dzięki otrzymanemu wsparciu będziemy robić

to jeszcze lepiej – podkreślała **Barbara Biskup**, członek Zarządu Regionalnego Centrum Wolontariatu w Kielcach.

Z kolei Stowarzyszenie QL-TURALNIA.PL na terenie gminy Koprzywnica zrealizuje projekt „Młodzi & Kreatywni”. W jego ramach zostanie ogłoszony konkurs na najciekawsze młodzieżowe inicjatywy kulturalne, spośród których wybrane zostaną 4 najciekawsze pomysły. – Doszliśmy do wniosku, że tradycyjny podział w organizacji kultury – na organizatora i odbiorcę – jest zbyt sztywny. Jeśli te drogi nie krzyżują się, trudno spowodować, aby ta oferta była rzeczywiście ciekawa – uważa **Kazimierz Brzeziński**, prezes zarządu Stowarzyszenia QL-TURALNIA.PL. – Projekt ma zachęcić młodych do kreatywnego życia, bo często możemy

spotkać się z sytuacją, kiedy młody człowiek ma świetny pomysł, a boi się go zrealizować. My chcemy im powiedzieć, żeby mieli odwagę, żeby nie bali się własnych pomysłów – podkreślał **Kazimierz Brzeziński**.

Kampus Wolnych Inicjatyw to projekt Stowarzyszenia Homo Politicus. Jest to pomysł studentów Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, którzy m. in. zorganizują międzykulturowe spacerki po Kielcach skierowane głównie do coraz liczniejszej grupy studentów z zagranicy. Finałem będzie Kielecki Dzień Cudzoziemca organizowany już po raz trzeci. – Chciałbym podziękować za ten program „Świętokrzyskie dla młodych”, gdyż takich programów w Polsce jest bardzo mało. Bardzo się cieszę, że województwo świętokrzyskie stawia na mło-

dzie – mówił podczas konferencji **Michał Piasecki** – prezes zarządu Stowarzyszenia Homo Politicus.

– Mamy świadomość, że nasz program jest kropelką w morzu potrzeb. O prawdziwych przemianach będzie można mówić, gdy samorządy miast i gmin będą włączać się w podobne działania. Zadajemy sobie pytania, co zrobić, aby nasz region się nie wyludniał. Poza rozwojem gospodarczym, perspektywą miejsc pracy w regionie, to właśnie tworzenie pewnej kultury na rzecz wsparcia organizacji działających na rzecz młodzieży będzie jednym z czynników, który będzie przeciwdziałał tym procesom depopulacji regionu – podsumował marszałek **Adam Jarubas**.

Joanna Majewska

Stypendia dla najlepszych sportowców

Osiągają wysokie wyniki sportowe, reprezentują Województwo Świętokrzyskie w kategoriach młodzieżowych w mistrzostwach Polski, to również członkowie kadry narodowej w zawodach rangi europejskiej. Podczas sesji Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego 48 młodych sportowców z naszego regionu otrzymało stypendia sportowe samorządu województwa. Wręczyli je przewodniczący Sejmiku **Arkadiusz Bąk** i marszałek **Adam Jarubas**.

- Już po raz dziesiąty wyróżniamy najlepszych z najlepszych. Tych, którzy odnoszą sukcesy na arenie krajowej i międzynarodowej. Cieszymy się, że co roku mamy problem z wyborem, gdyż mamy tak wielu znakomitych młodych sportowców. - powiedział **Jacek Kowalczyk**, dyrektor Departamentu Promocji, Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

Stypendyści reprezentują takie dyscypliny jak: piłka ręczna, boks, judo, tucznictwo, badminton, piłka wodna, pływanie, triathlon i lekkoatletyka. W gronie tym znaleźli się m.in. piłkarze ręczni **Vive Kielce** - Mistrzowie Polski Juniorów Młodszych; bokserzy z **KKB Rushh Kielce**, m.in. Daniel Adamiec, Mistrz Polski seniorów (jako młodzieżowiec) oraz **Bartosz Gołębiowski**, członek kadry narodowej, a także zawodniczki klubu **Orlicz Suchedniów** - złote medalistki drużynowych Mistrzostw Polski w badmintonie.

Stypendyści Samorządu Województwa

Młodzi sportowcy otrzymywać będą stypendium w wysokości 500 – 550 lub 600 złotych miesięcznie, przyznane na okres od czerwca do grudnia tego roku.

W tym roku na stypendia przeznaczona została kwota ok. 180.000 zł.

M.N

XXXIII sesja Sejmiku Województwa

Udzielenie pomocy 27 szkołom ponadgimnazjalnym oraz powiatowi kieleckiemu, utworzenie Liceum Ogólnokształcącego Specjalnego przy Świętokrzyskim Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze oraz apel o zabezpieczenie środków na pomoc rolnikom, których dotknęły niedawne przymrozki - to decyzje radnych Sejmiku Województwa podczas XXXIII sesji Sejmiku Województwa.

Przed rozpoczęciem obrad Sejmiku, prezentację „Świętokrzyskie dla młodych. Kierunki wspierania aktywności społecznej młodzieży województwa świętokrzyskiego na lata 2017-2020” przedstawiła Barbara Zamożniewicz, Rzecznik Młodzieży przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego oraz doradca ds. młodzieży Marszałka Województwa Świętokrzyskiego Adama Jarubasa.

- Chcę zaprezentować ten dokument jako przesłanie, że obszar aktywności społecznej jest niedoinwestowany. Świętokrzyskie jest jednym z niewielu regionów w Polsce, które dostrzega potrzebę takich inwestycji. Tworząc ten program, chcieliśmy przedstawić obecną sytuację oraz wskazać, co trzeba zrobić, aby młodzi ludzie

Prezydium Sejmiku

byli bardziej aktywni społecznie. Chcemy zwiększyć zaangażowanie młodych w swoich

społecznościach oraz podnieść kompetencje liderów młodzieży oraz osób dorosłych, bezpo-

średnio pracujących z młodzieżą oraz pracujących na rzecz młodzieży. Dziękuję za współpracę

Zarząd Województwa

- Chcemy zwiększyć zaangażowanie młodych w swoich społecznościach oraz podnieść kompetencje osób dorosłych bezpośrednio pracujących z młodzieżą - mówiła Barbara Zamożniewicz

naszym partnerom, Zarządowi Województwa i jego Kancelarii oraz przede wszystkim marszałkowi województwa - mówiła **Barbara Zamożniewicz**, przekonując, że argumentem na podjęcie tych działań są przede wszystkim dane demograficzne.

Radni przyjęli również Sprawozdanie z realizacji Programu Współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z Organizacjami Pozarządowymi za 2016 rok - W 2016 roku z budżetu województwa w ramach ogłoszonych konkursów wydaliśmy 3 272 000 zł. Rozpatrzone zostało ponad 800 wniosków i podpisanych zostało ponad 350 umów na realizację zadań. Oddziaływaniem tych programów zostało objętych łącznie ponad 123 tys. beneficjentów - mówiła **Barbara Jakacka - Green**, dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

Decyzją radnych założone zostało Liceum Ogólnokształcące Specjalne przy Świętokrzyskim Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze oraz powstał Zespół Szkół Specjalnych przy Świętokrzyskim Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze. Chodzi o włączenie szkoły znajdującej się przy Oddziale Psychiatrii Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii przy ul. Kusocińskiego w Kielcach do placówki prowadzonej przy Świętokrzyskim Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze.

- Dzieci mają obowiązek być uczone, a w związku z decyzją

Miasta Kielce, powstała konieczność przejęcia nauczania przy oddziale ŚCP przy ul. Kusocińskiego. Nasz pomysł jest jednak szerszy, gdyż chcemy, by przy oddziale funkcjonowało również liceum bowiem w poprzednich latach młodzież ponadgimnazjalna nie była objęta opieką dydaktyczną. Organizowane będą również zajęcia pozaszkolne. Planowane jest także utworzenie oddziału przedszkolnego. Chcemy, by działalność placówki bilansowała się, dlatego przy ul. Kusocińskiego będą zatrudnieni jedynie nauczyciele. W poprzednim roku szkolnym 137 pacjentów Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii przebywających na długotrwałym leczeniu, było objętych obowiązkiem szkolnym, ale wiemy, że uczniów w wieku ponadgimnazjalnym jest znacznie więcej - wyjaśniał **Jacek Kowalczyk**, dyrektor Departamentu Promocji, Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

Województwo Świętokrzyskie udzieli także pomocy rzeczowej jednostkom samorządu terytorialnego województwa świętokrzyskiego w związku z realizowanym projektem pn. „Nowoczesna Szkoła Zawodowa-Nowoczesny Region”, współfinansowanym przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Woje-

wództwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020. - W praktyce jest to udzielenie pomocy szkołom ponadgimnazjalnym, które są uczestnikami tego niezmiernie ważnego projektu, zakładającego wzrost jakości kształcenia zawodowego w dziedzinach wpisujących się w inteligentne specjalizacje województwa. Chcemy wyposażać te szkoły w laboratoria fonetyczne i pracownie językowe. Wartość dla tego dofinansowania za pośrednictwem jednostek samorządu terytorialnego to prawie 400 tys. Jednostkowo to 14 tys. złotych dla jednej szkoły - mówił **Marek Szczepanik**, członek Zarządu Województwa.

Podjęta została również uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej przez Województwo Świętokrzyskie dla Powiatu Kieleckiego na zadanie pn. „Przebudowa drogi powiatowej Nr 0379T w m. Czerwona – Góra”.

- Powiat rozpoczyna tę inwestycję i zwrócił się o pomoc do Samorządu Województwa, gdyż część drogi znajduje się na działkach województwa, a skorzystają z niej przede

wszystkim pacjenci naszej jednostki a zatem Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. św. Rafała - wyjaśniał **Jan Maćkowiak**, wicemarszałek województwa świętokrzyskiego.

Radni przyjęli również apel o podjęcie działań związanych z zabezpieczeniem środków dla rolników województwa świętokrzyskiego na pokrycie strat poniesionych w związku z przymrozkami w kwietniu i maju 2017 roku.

- W 12 z 13 powiatów województwa świętokrzyskiego przemarzała znaczna część arealu upraw. Wstępnie należy określić, że poziom strat jest poważny. Pozwala to szacować, że kwoty będą bardzo duże, a dotychczas straty zgłosiło ponad 7600 gospodarstw rolnych i to nie koniec zgłoszeń - napisali radni, którzy zwracają uwagę, że województwo świętokrzyskiego jest jednym z liderów jeżeli chodzi o produkcję warzyw i owoców w kraju. Sejmik zaapelował również o uproszczenie procedur dla rolników, którzy będą chcieli wystąpić o odszkodowanie.

Mateusz Cieśllicki

Projekt uchwały o pomocy rzeczowej jednostkom samorządu terytorialnego w związku z realizowanym projektem pn. „Nowoczesna Szkoła Zawodowa-Nowoczesny Region” przedstawił Marek Szczepanik

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, 25-516 Kielce, aleja IX Wieków Kielc 3

Redakcja: Biuro Komunikacji Społecznej, tel. 41 343 90 37

www.sejmik.kielce.pl e-mail: nasz.region@sejmik.kielce.pl

Redaktor Naczelny: Dariusz Detka

Redaguje zespół: Małgorzata Niewczas-Sochacka, Robert Siwiec, Iwona Sinkiewicz, Paulina Strojna

Skład i druk: Digital Art Studio www.digitalartstudio.pl

Szukamy możliwości eksportowych

– To sposób na budowanie długofalowych relacji biznesowych – podkreślali uczestnicy spotkania podsumowującego wyjazdową misję gospodarczą świętokrzyskich producentów żywności do Chin. Przewodniczący Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Arkadiusz Bąk wręczył certyfikaty uczestnictwa w misji przedstawicielom 10 firm, które w maju 2017 roku były obecne na targach SIAL Szanghaj 2017 i na spotkaniach biznesowych w Pekinie.

Wyjazd był organizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego w ramach projektu „Świętokrzyskie – hard to pronounce, easy to do business in”, działanie 2.4 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Przewodniczący Sejmiku Województwa **Arkadiusz Bąk** pytał przedsiębiorców o opinie na temat potrzeby kontynuacji lub zintensyfikowania tego rodzaju działań samorządu województwa świętokrzyskiego, obejmujących promocję gospodarczą firm. – Jest mnóstwo problemów takich jak ciągle utrzymywane rosyjskie embargo czy konkurencja ze strony innych podmiotów eksportujących jabłka na te same rynki. Przyglądając się realizacji tej naszej długofalowej strategii wspierania i dywersyfikacji kontaktów eksportowych oraz możliwości sprzedaży, zastanawiam się, jak przekłada się to w sposób praktyczny na Państwa działalność – pytał o opinie uczestników spotkania Arkadiusz Bąk.

Przedsiębiorcy zapewniali, że organizowanie bezpośrednich spotkań i ułatwianie kontaktów z potencjalnymi kontra-

Spotkanie podsumowujące zagraniczną misję gospodarczą zorganizowaną przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego

hentami to bardzo dobry kierunek działań, stwarzający podwaliny pod rozwijanie długofalowych relacji biznesowych. – Takie bezpośrednie spotkania są okazją do kontaktów międzyludzkich, na podstawie których później budujemy nasz biznes. Łatwiej jest rozmawiać z klientem, z którym mieliśmy okazję spędzić kilka godzin niż z klientem, z którym kontaktujemy się tylko przez telefon. Takie wydarzenia stwarzają nam możliwości i szanse dalszego rozwoju i współpracy, tak by nie kończyła się ona na jednej wysyłce. Budujemy wzajemne zaufanie i wiemy, że możemy

na sobie polegać – mówiła **Karolina Paliwoda** z San Export Group z Sandomierza.

Na targach w Szanghaju prezentowana była branża owocowo-warzywna i przetwórcza, mięsna, mleczarska, zielarska, branża żywności liofilizowanej. – Mamy kilkuletnią wizję planu pracy nad promocją świętokrzyskiej żywności. Bardzo nam zależy, żeby były efekty, a warunkiem tego jest systematyczność naszych dalszych kroków. Rozmawiając dziś o pierwszych wnioskach, cieszymy się, że opinie są pozytywne i przedsiębiorcy chcą kontynuacji – mówił **Grzegorz Orawiec**, dyrektor

Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach.

Podczas spotkania rozmawiano również o szczegółach organizacji V Konferencji spożywczo-przetwórczej w Sandomierzu, która odbędzie się w dniach 23-26 sierpnia 2017 roku. Zaproszeni zostaną goście z zagranicy, którzy będą mieli okazję zapoznać się z ofertą eksportową świętokrzyskich producentów i przetwórców. – Bardzo chcemy utrzymać kontakt z firmami, żeby to nie było jednorazowe wydarzenie, bo potrzeba kilkuletniej pracy, żeby zobaczyć trwałe efekty biznesowe naszych działań – podkreślał Grzegorz Orawiec.

Odbyło się również spotkanie robocze sandomierskich firm z przedstawicielami przedsiębiorstwa z indyjskim kapitałem, która działa w branży handlu żywnością i jeszcze w tym roku jest zainteresowana zakupem dużej ilości polskich jabłek. Ten kontakt jest efektem ubiegłorocznej konferencji w Sandomierzu. Są też plany jesiennej promocji świętokrzyskiej żywności na Bałkanach.

Joanna Majewska

Bariery są w naszej głowie

200 uczniów szkół integracyjnych z województwa świętokrzyskiego uczestniczyło 9 czerwca w spotkaniu o charakterze równościowym „Bez Barier z Ekonomią Społeczną – Niepełnosprawność jest barierą” zorganizowanym przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach. Goście wydarzenia: Adam Nyk, Marta Słomka oraz Michał Szafrąński opowiadali o swoim codziennym życiu, zmaganiach z niepełnosprawnością, pokonywaniu przeszkód oraz zdradzili co im daje siły by się motywować.

W spotkaniu uczestniczyli m. in: marszałek Adam Jarubas, Barbara Jakacka – Green, dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej oraz Karolina Jarosz, zastępca dyrektora ROPS.

- Nasi goście udowadniają nam, że prawdziwe bariery budujemy sobie w gło-

wie. Mamy w sobie ogromną moc, korzystamy z niej – powitał wszystkich marszałek województwa świętokrzyskiego **Adam Jarubas**.

Podczas spotkania wręczono certyfikaty – Zakup Prospołeczny. Otrzymali je: Adrian Lipa, prezes Fundacji na rzecz promocji

zdrowia PULS w Kielcach oraz Zbigniew Woś, kierownik Zakładu Aktywności Zawodowej w Kielcach.

Adam Nyk, socjolog, twórca „Rodzinnej Poradni Profilaktyki i Terapii Uzależnień Monar w Warszawie, inicjator wielu akcji opowiadał o swoim codziennym życiu oraz

motywacji do działania: - Od 20 lat poruszam się na wózku i nie przeszkadza mi to w realizowaniu swoich marzeń. Spełniam się pracując z osobami uzależnionymi. Motywuję się każdą chwilą i każdą wykonywaną czynnością, a kiedy widzę efekty, gdy osoba uzależniona walczy i zmienia swoje życie, jest to dla mnie największa motywacja. Dlatego sposoby motywowania są w nas, a bariery w naszej głowie – mówił **Adam Nyk**.

Marta Słomka od urodzenia cierpi na genetyczną chorobę, przez którą im jest starsza tym mniej samodzielna. Jest prawnikiem, mediatorem i pedagogiem. – Ostatnio zapytałam moją mamę co jest dla mnie największą barierą, nie potrafiła mi odpowiedzieć. Choroba nie przeszkodziła mi się realizować: skończyć studia magisterskie, podyplomowe, czy znaleźć pracę. Moja niepełnosprawność jest moją normalnością. Patrzę na Was i widzę, że powinniście w siebie wierzyć. A mówi Wam to osoba, która statystycznie już dawno powinna nie żyć. A ja mam się dobrze. Bariery traktujcie jako wyzwania – mówiła **Marta Słomka**.

Michał Szafrński ze Stowarzyszenia Sprawniejsi.pl przekonywał młodzież aby dążyła do spełniania marzeń.

Dla uczestników wystąpił Zespół Inscenizacji Tanecznych Uśmiech – grupa skupiająca dzieci i młodzież niepełnosprawną, która w Wojewódzkim Domu Kultury im. J. Piłsudskiego w Kielcach działa od 1999 roku.

Spotkanie w Regionalnym Centrum Naukowo-Technologicznym w Podzam-

„Bez Barier z Ekonomią Społeczną – Niepełnosprawność jest barierą” - spotkanie w RCNT

czy było drugim w całym cyklu w ramach projektu Świętokrzyska Ekonomia Społeczna.

- To kolejne spotkanie w ramach projektu pozakonkursowego. Dziś rozmawiamy o niepełnosprawności, która nie jest barierą. Osoby z niepełnosprawnością są w grupie zainteresowań ekonomii społecznej, często są aktywizowane zawodowo i społecznie oraz znajdują pracę – mówiła **Karolina Jarosz**, zastępca dyrektora Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

Rok temu pierwsze spotkanie odbyło się pod hasłem „Solidarność pokoleń”, a za rok będzie to najprawdopodobniej „Plec nie jest barierą”.

Projekt pozakonkursowy „Świętokrzyska Ekonomia Społeczna” realizowany jest przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Oś priorytetowa 9 Włączenie społeczne i walka z ubóstwem, Działanie 9.3 Wspieranie ekonomii i przedsiębiorczości społecznej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia, Poddziałanie 9.3.2 Koordynacja działań na rzecz ekonomii społecznej (projekt pozakonkursowy).

Paulina Strojna

Konkurs dla innowacyjnych gmin

Oddział ds. Innowacji i Transferu Wiedzy Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego zaprasza gminy wiejskie i miejsko-wiejskie z terenu województwa świętokrzyskiego do udziału w VI edycji Plebiscytu „Moje Innowacyjne Otoczenie – Moja Innowacyjna Gmina”. Plebiscyt ma na celu aktywizację jednostek samorządu terytorialnego z naszego regionu w obszarze innowacyjności, poprzez promocję prorozwojowych działań i/lub rozwiązań z możliwością zastosowania w gospodarce.

Zgłoszenia w wersji papierowej wraz z dołączoną płytą CD lub w wersji elektronicznej (ePUAP) można nadsyłać do 10 września 2017r. na adres:
**Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego,
ul. Sienkiewicza 63, 25-002 Kielce,
z dopiskiem na kopercie „Plebiscyt”**

Regulamin Plebiscytu, formularz zgłoszeniowy oraz karta oceny dostępne są na stronie internetowej Świętokrzyskiego Portalu Innowacji pod adresem <http://www.spinno.pl/> w zakładce „Moja Innowacyjna Gmina”.

Szczegółowych informacji na temat Plebiscytu udzielają pracownicy Oddziału ds. Innowacji i Transferu Wiedzy:
Elwira Seweryn – tel. 41 306-70-15,
elwira.seweryn@sejmik.kielce.pl
oraz Katarzyna Cichon – tel. 41 306-70-23,
katarzyna.cichon@sejmik.kielce.pl.

W Piotrkowicach powstanie nowa szkoła

– To historyczna chwila dla lokalnej społeczności – podkreślali uczestnicy uroczystości podpisania pre-umowy na realizację projektu pn. „Budowa i wyposażenie Zespołu Placówek Oświatowych w Piotrkowicach”. Odbyło się ono podczas XXXIII sesji Rady Miejskiej w Chmielniku. Projekt o wartości 12 mln 600 tys. zł zostanie dofinansowany z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego.

Uroczysta sesja Rady Miejskiej w Chmielniku odbyła się w obecnym budynku Zespołu Placówek Oświatowych w Piotrkowicach. Obiekt na podstawie decyzji sądu musi zostać oddany spadkobiercom.

Jak wyjaśnia Piotr Żołądek, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego, zapis w RPOWŚ 2014-2020, Działanie 7.4 Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej, umożliwił również budowę infrastruktury szkolnej w wyjątkowych sytuacjach, a takie kryterium spełniał przypadek szkoły w Piotrkowicach, która niebawem straci siedzibę. – To naprawdę historyczny moment. Przez dziesiątki lat nie znalaziono sposobu, jak rozwiązać problem tej szkoły i teraz, dzięki środkom unijnym, otwieramy nową perspektywę w oświacie w gminie Chmielnik. Widziałem wcześniej rozgoryczenie mieszkańców, którzy wie-

Podpisanie umowy na wsparcie budowy nowej szkoły w Piotrkowicach

lokrrotnie przychodzili również do mnie, szukając pomocy i wsparcia – mówił **Piotr Żołądek**, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego.

– Gratulujemy władzom i lokalnej społeczności uporu i konsekwencji w dążeniu do celu. Nowa szkoła stworzy dzieciom i

młodzieży warunki na miarę XXI wieku – mówił **Marek Szczepanik**, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego.

Kwota dofinansowania inwestycji z RPO to 9,5 mln zł. W budynku szkoły będą nowoczesne pracownie, a przy obiekcie – pełnowymiarowa sala gimna-

styczna i boiska sportowe. – To chwila od dawna wyczekiwana przez mieszkańców, ponieważ problem nowego budynku dla szkoły jest znany od 40 lat – mówił **Mariusz Ściana**, zastępca burmistrza miasta i gminy Chmielnik.

– Dzisiejsze wydarzenie jest lekcją tego, jak samorząd spełnia swoją rolę w społeczeństwie. Ogromna potrzeba tej inwestycji sprawiła, że w końcu udało się znaleźć środki – gratulował gościnnie na sesji starosta kielecki **Michał Godowski**.

Członkowie Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Marek Szczepanik i Piotr Żołądek przed podpisaniem umowy przekazali władzom gminy symboliczną cegłę. W uroczystej sesji Rady Miejskiej uczestniczyli również nauczyciele, uczniowie i rodzice.

Joanna Majewska

Pieniądze na podniesienie jakości kształcenia zawodowego

– Pokazujecie Państwo, że można przygotowywać bardzo ciekawe aplikacje w obszarze, który jest wielkim wyzwaniem dla naszego regionu – mówił do beneficjentów marszałek województwa świętokrzyskiego Adam Jarubas podczas uroczystości podpisania umów na dofinansowanie projektów w ramach Poddziałania 8.5.1 „Podniesienie jakości kształcenia zawodowego oraz wsparcie na rzecz tworzenia i rozwoju CKZiU” RPOWŚ 2014 – 2020. Łączna kwota unijnego wsparcia na 10 projektów to 10 124 275, 65 zł.

W ramach konkursu finansowane mogły być między innymi: staże i praktyki zawodowe dla uczniów, tzw. dualny system kształcenia i szkolenia – łączący elementy teorii i praktyki, współpraca szkół zawodowych z otoczeniem społeczno-gospodarczym, szczególnie z pracodawcami, kompleksowe programy doradztwa zawodowego, doposażenie szkół i placówek kształcenia zawodowego w nowoczesny sprzęt i

materiały dydaktyczne, zwiększanie u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy, podnoszenie kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli zawodu, tworzenie i rozwój centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego.

– Wspieranie szkolnictwa zawodowego, kształcenie dualne w powiązaniu z realnymi potrzebami rynku pracy jest jednym z największych wyzwań, przed którym stoimy – zwrócił się do

beneficjentów marszałek województwa świętokrzyskiego **Adam Jarubas**.

– Cały czas podnosimy jakość szkolnictwa zawodowego. Jednocześnie cały czas czekamy na to, że Ministerstwo Edukacji pokusi się o wprowadzenie rozwiązań systemowych jeśli chodzi o szkolnictwo zawodowe, bo te nasze działania mają charakter uzupełniający. Chcemy m. in. doposażać szkoły zawodowe, żeby absolwent rze-

czywiście był przygotowany pod kątem potrzeb rynku pracy. Nie da się tego zrobić w oderwaniu od najnowszych trendów, nie da się pracować na starym, zużyтым sprzęcie. To wszystko musi być nowoczesne, z zastosowaniem najnowszych technologii. Taką bazą dydaktyczną szkolnictwa zawodowego w naszym regionie już dysponuje – podkreślał członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego **Piotr Żołądek**.

Największym projektem zakwalifikowanym do dofinansowania jest projekt Regionalnej Organizacji Turystycznej Województwa Świętokrzyskiego pn. „Świętokrzyscy hotelarze dla rynku pracy”. Będzie on realizowany do lutego 2019 r., a jego celem jest m. in. zdobycie umiejętności i pierwszego doświadczenia zawodowego u 510 uczniów z 7 szkół, a także doposażenie szkół kształcących w zawodzie technik hotelarstwa w nowoczesne pracownie hotelarskie i gastronomiczne. Dodatkowo przewidziane są szkolenia dla nauczycieli. Uczniowie wezmą udział w następujących szkoleniach zawodowych: barman, kelner, barista, sommelier, carving, obsługa gości turystyki prozdrowotnej i targowo-kongresowej oraz w stażach u członków ROT, m. in. w hotelach, restauracjach, biurach podróży. Wartość projektu to 4 990 357,15 zł (kwota dofinansowania: 4 735 257,15 zł). – Zasięg projektu w dużym stopniu rozwiązuje problemy z pozyskaniem wykwalifikowanej kadry dla branży hotelarsko-turystycznej, która należy do inteligentnych specjalizacji

Podpisywanie umów na wsparcie jakości szkolnictwa zawodowego z RPOWŚ

województwa świętokrzyskiego – mówi **Jacek Kowalczyk**, prezes ROTWŚ. Złożenie wniosku o dofinansowanie tego projektu zostało poprzedzone diagnozą potrzeb branży turystycznej w regionie. – To nam gwarantuje, że młodzież zostanie naprawdę dobrze i praktycznie przygotowana do zawodu – podkreśla dyrektor Biura Zarządu ROTWŚ **Małgorzata Wilk-Grzywna**. Ponadto uczniowie uczestniczą w projekcie wezmą udział w dodatkowych zajęciach z kompetencji kluczowych jak kompetencje matematyczno-techniczne,

językowe, informatyczne oraz kompetencje społeczne czy przedsiębiorczość.

Beneficjentami pozostałych 9 projektów są samorządy prowadzące szkoły, przedsiębiorcy, którzy będą prowadzić u siebie kształcenie praktyczne, uczelnia oraz stowarzyszenia wspierające szkolnictwo zawodowe: Powiat Kazimierski – Zespół Szkół Rolniczych w Cudzyńowicach, Grupa Tergo sp. z o. o., Krajowe Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości, Hostel „Orange” Spółka Cywilna, Gmina Kielce – Specjalny

Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1 w Kielcach, Wyższa Szkoła Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych im. prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach, Gmina Kielce – Zespół Szkół Przemysłu Spożywczego Technikum nr 3 im. Danuty Siedzikówny „Inki”, Stowarzyszenie Edukacja przez Internet oraz Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Jędrzejowska – GRYF”.

– Myślę, że te pieniądze będą wykorzystane bardzo dobrze. Szkoły zawodowe mają duże potrzeby, a budżety placówek są niskie i nie stać ich na zakup profesjonalnego sprzętu – mówiła **Bogusława Wypych**, prezes Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Ziemia Jędrzejowska – GRYF”, które realizuje projekt na rzecz uczniów Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Jędrzejowie. Będzie on obejmował m. in. doposażenie szkół w sprzęt oraz organizację zajęć praktycznych i staży u pracodawców.

Do wykorzystania w kolejnych konkursach w ramach ww. działania jest jeszcze ponad 100 mln zł.

J.M.

Dla potrafiących wyszukiwać lokalne nisze

Kolejni przedsiębiorcy otrzymają wsparcie na tworzenie i rozwój swojej działalności w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Umowy z nimi były podpisywane w Ciekotach, Modliszewicach i Łoniowie.

- Jest to kolejna tura umów, które podpisujemy z przedsiębiorcami za pośrednictwem lokalnych grup działania. To niezwykle ważne działanie, które buduje kapitał społeczny i daje szansę tym, którzy widzą nisze w swoich lokalnych gospodarkach na rozwinięcie się. Mamy ogromną liczbę młodych ludzi, którzy doskonale znają rynek, nie tylko swój lokalny, ale również europejski. Właśnie dlatego było ogromne zainteresowanie tym konkursem, a ci, którzy przygotowali najlepsze projekty, są dziś z nami - mówił przed podpisaniem umów w Ciekotach **Piotr Żołądek**, członek Zarządu Województwa.

Piotr Żołądek podkreślał również rolę lokalnych grup działania dla rozwoju przedsiębiorczości w regionie. - Wy najlepiej wiecie, który wniosek najlepiej rokuje, który ma naj-

większe szanse powodzenia. Nie wyobrażam sobie, aby LGD nie miały możliwości współuczestniczenia w rozdzielaniu środków unijnych, gdyż jest bardzo duża przestrzeń dla działalności organizacji pozarządowych. Dziękuję również Świętokrzyskiemu Biuru Rozwoju Regionalnego, jego dyrekcji i pracownikom, którzy wykonują bardzo dobrą pracę - dodał Piotr Żołądek.

Łącznie w Ciekotach podpisanych zostało dziewięć umów na kwotę ponad 1,3 miliona złotych, a wnioskodawcy ubiegali się o przyznanie pomocy za pośrednictwem Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania - Wokół Łysej Góry”

W Urzędzie Gminy w Łoniowie Piotr Żołądek podpisał 16 umów z wnioskodawcami ubiegającymi się o wsparcie w ramach tego

działania za pośrednictwem Lokalnej Grupy Działania Ziemi Sandomierskiej.

W Modliszewicach członkowie Zarządu Województwa: Agata Binkowska i Piotr Żołądek podpisali 5 umów na kwotę 544 917 zł, z wnioskodawcami ubiegającymi się o przyznanie pomocy za pośrednictwem Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „U ŻRÓDEŁ”. W trakcie oceny jest 1 wniosek o przyznanie pomocy z zakresu podejmowania działalności gospodarczej, który został przekazany do oceny w wyniku pozytywnie rozpatrzonego protestu przez Radę Lokalnej Grupy Działania. Po zakończonej pozytywnie weryfikacji dodatkowo zostanie podpisana umowa na dofinansowanie w kwocie 80 000 zł.

Mateusz Cieśliski

Na rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej

Umowy i pre-umowy na dofinansowanie blisko 70. projektów z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 - 2020 podpisane zostały w Starostwie Powiatowym w Busku - Zdroju. Dotyczyły one przede wszystkim powstawania i rozwoju infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.

- To jeden z największych konkursów dotyczących szkolnictwa, jaki przeprowadzaliśmy. Jednostki samorządu terytorialnego oraz organizacje pozarządowe, z którymi podpisujemy umowy, otrzymają blisko 125 mln złotych. Widzimy ogromne zapotrzebowanie właśnie w obszarze edukacji i choć już bardzo wiele udało się zrobić w poprzedniej perspektywie finansowej, to nadal zgłaszane są kolejne projekty – powiedział marszałek województwa świętokrzyskiego, **Adam Jarubas**.

Umowy zostały podpisane w ramach działania 7.4 „Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. W ramach tego działania Zarząd Województwa ogłosił trzy konkursy. Pierwszy z nich dedykowany był obszarom wiejskim o najgorszym dostępie do usług publicznych w szczególności w zakresie infrastruktury przedszkolnej oraz zwiększania dostępu do edukacji podstawowej. W drugim z konkursów mogły startować wszystkie jednostki samorządu terytorialnego z terenu całego województwa. Trzeci natomiast adresowany był dla obszarów funkcjonalnych miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze, czyli trzech miast z północy województwa - Starachowic, Ostrowca Świętokrzyskiego i Skarżyska - Kamiennej.

- To niezwykle ważne wydarzenie dla samorządów, które podpisują dziś umowy - mówił Jerzy Kolarz, starosta powiatu buskiego

- To bardzo ważne wydarzenie dla wielu burmistrzów i wójtów, którzy podpisują dziś umowy. Inwestycje te były wyczekiwane i wzmogą one rozwój regionu, bo nasi przedsiębiorcy zyskają nowe zamówienia. Jesteśmy dumni jako mieszkańcy i samorządowcy, że niebawem będą wyrastać nowe inwestycje, czy to infrastrukturalne czy inne. Dziękuję również służbom pana marszałka, departamentom, z którymi konsultowaliśmy nasze wnioski i ich pracownikom. Wszystkie nasze wątpliwości były wyjaśniane i zawsze

mogliśmy liczyć na pomoc, a przecież nasze dzisiejsze umowy są wynikiem dobrze przygotowanych wniosków – podkreślał **Jerzy Kolarz**, Starosta Powiatu Buskiego i gospodarz uroczystości.

Samorządy mogły się ubiegać o dofinansowanie rozbudowy i modernizacji istniejącej infrastruktury szkolnej, w tym także sportowej (np. rozbudowy hal sportowych), ale również o dotacje na zakup nowoczesnego sprzętu komputerowego i materiałów dydaktycznych szczególnie do pracowni matematycznych i przyrodniczych. Samorządy mogły też przygotować projekty dotyczące modernizacji infrastruktury szkolnictwa zawodowego oraz na potrzeby kształcenia osób dorosłych, a w uzasadnionych przypadkach także infrastruktury przedszkolnej, gdy w grę wchodziło wyrównywanie dostępu do opieki przedszkolnej.

- Nie spodziewaliśmy się tak dużego powodzenia tych konkursów i przewidzieliśmy na nie 200 mln złotych i w zasadzie te pieniądze zostały już rozdysponowane. Chcemy ogłosić jeszcze jeden konkurs, ale tym razem na rozwój szkolnictwa zawodowego. Będą również konkursy na projekty miękkie, które również mogą być związane z działaniami edukacyjnymi. Kolejne konkursy jakie ogłosiliśmy już lub ogłosimy w

Zainteresowanie konkursami w ramach działania 7.4 było ogromne

tym roku dotyczyły będą m.in. gospodarki wodno-ściekowej oraz odnawialnych źródeł energii. Dużo przed nami i będzie to intensywny czas. Warto podkreślić, że mamy w Świętokrzyskim unikalny system dofinansowań i poprzez podpisywanie pre-umów chcemy jak najmniej narażać naszych beneficjentów na niepotrzebne ponoszenie kosztów związanych z przygotowaniem inwestycji. Mimo to jesteśmy już po 50 konkursach i wybraliśmy już do dofinansowań blisko 600 projektów – mówił

członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego, **Marek Szczepanik**, który zachęcał przedsiębiorców, jednostki samorządu terytorialnego oraz organizacje pozarządowe do śledzenia tego, co dzieje się w związku z konkursami oraz deklarował chęć pomocy beneficjentom.

Z projektów, które otrzymają unijną dotację z RPO najwięcej dotyczyło modernizacji infrastruktury szkół podstawowych oraz placówek na poziomie średnim ogólnokształcącym. Ale sporo też było projek-

tów (w sumie 13) związanych z rozbudową infrastruktury przedszkoli.

Podczas uroczystości odbyło się również podpisanie umowy na budowę 1046 metrów drogi w Zbudowicach.

- Choć nie jest to odcinek długi, to inwestycja była bardzo wyczekiwana przez mieszkańców. Jest to wstęp do tego, co już się dzieje, a zatem do budowy obwodnicy Zbudowic – mówił marszałek Adam Jarubas.

Mateusz Cieśllicki

Oddawali krew dla potrzebujących

W autokarze Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Kielcach, który 1 czerwca stanął przed Urzędem Marszałkowskim kielczanie oddawali krew i dzięki temu pomagali chorym dzieciom. Inicjatywa Klubu Honorowych Dawców Krwi, działającego przy Urzędzie Marszałkowskim pozwoliła na zebranie około 15 litrów krwi. W akcji brali udział pracownicy Urzędu Marszałkowskiego, m.in. marszałek Adam Jarubas, członek Zarządu Województwa Marek Szczepanik, Małgorzata Muzoł, zastępca dyrektora Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego, Dorota Szymkiewicz, dyrektor Biura Certyfikacji.

„Świętokrzyscy Krewniacy” Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach jak co roku z okazji Dnia Dziecka zorganizowali zbiórkę krwi pod hasłem „Samorządowcy Dzieciom”. Kilku dziesięciu pracowników urzędu oraz mieszkańcy Kielc oddali krew w specjalnym autokarze Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa, zaparkowanym przed Urzędem Marszałkowskim.

- Krew jest to najcenniejszy lek, którego nie można wytworzyć w sposób sztuczny, dlatego tak ważne jest oddawanie krwi przez człowieka. Brak tego najcenniejszego leku ograni-

Krew oddała m.in. Małgorzata Muzoł

cza bowiem liczbę przeprowadzanych zabiegów i stanowi zagrożenie dla życia i zdrowia małych pacjentów. W Urzędzie

Marszałkowskim prowadzimy zorganizowane akcje oddawania krwi już od 10 lat. Po raz pierwszy w roku 2007 przepro-

wadziliśmy tego typu akcję i została ona tak dobrze przyjęta wśród pracowników naszego Urzędu, że organizujemy ją zawsze dwa razy do roku. Tradycyjnie już w Dzień Dziecka i Miłokajki pracownicy oddają krew z przeznaczeniem dla małych pacjentów, którzy przebywają na oddziałach w świętokrzyskich szpitalach – mówi **Leszek Wnętrzak**, koordynator akcji.

- Jestem honorowym krwiodawcą już od wielu lat i będę tym darem dzielić się tak długo, dopóki pozwoli mi na to zdrowie i warunki. Zachęcam wszystkich, zwłaszcza młodych ludzi do dzielenia się krwią, tą najcenniejszą wartością dla drugiego człowieka, której nie można kupić za żadne pieniądze – mówiła **Małgorzata Muzoł**, zastępca dyrektora Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego.

Do oddawania krwi zachęcał również marszałek **Adam Jarubas**, który oddał ten najcenniejszy dar w ubiegłą niedzielę podczas festynu w Woli Jachowej. - Cieszę się, że tak liczna grupa naszych pracowników czuje taką odpowiedzialność i potrzebę do podzielenia się tym cennym darem – mówił marszałek.

Agata Kołacz

15 litrów krwi zebrano z inicjatywy Klubu Honorowych Dawców Krwi, działającego przy Urzędzie Marszałkowskim

Wspaniały piknik rodzinny na Dzień Samorządu Terytorialnego

Setki osób mogły cieszyć się atrakcjami pikniku rodzinnego z okazji Dnia Samorządu Terytorialnego, odbywającego się pod hasłem „Aktywność? Na zdrowie!” w Parku Miejskim im. Staszica w Kielcach. Wśród nich były m.in. konkursy z nagrodami dla całych rodzin, występy artystyczne, pokaz zumbi, mini bieg dla najmłodszych, a także porady zdrowotne. Organizował go Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego przy udziale m.in. jednostek podległych Samorządowi.

- Dziękuję, że już po raz jedenasty skorzystaliście państwo z naszego zaproszenia i uczestniczycie w tym pikniku. Mam nadzieję, że ta ilość atrakcji i młodych artystów sprawi, że miło i aktywnie spędzą państwo czas. Te pikniki pokazują, że Samorząd włącza się także w inicjatywy prozdrowotne. Zachęcamy do skorzystania z badań na stoiskach. Cieszę się, że samorząd dąży do łączenia i wychodzi do mieszkańców - mówiła **Agata Binkowska**, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego podczas rozpoczęcia pikniku. Uczestniczył w nim również m.in. radny Sejmiku Województwa, Grzegorz Gałuszka.

Najmłodszych zabawiał Koziołek Matołek i wróżki z Europejskiego Centrum Bajki w Pacanowie, pokazy naukowe i doświadczenia prezentowało Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne w Podzamczu: słodki test, zagadki logiczne, pojemność płuc, o mały włos.

Była także okazja, by zadbać o swoje zdrowie. Nasze jednostki przygotowały mnóstwo propozycji dla tych, którzy chcieli sprawdzić stan zdrowia: Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach przeprowadził:

Członek Zarządu Województwa Agata Binkowska dziękowała kielczanom za aktywne spędzanie wolnego czasu oraz wręczała nagrody w konkursach

pomiar ciśnienia tętniczego krwi, pomiar glukozy we krwi, porady z zakresu zdrowego żywienia, Świętokrzyskie Centrum

Onkologii: pomiar ciśnienia krwi, instruktaż samobadania piersi, materiały informacyjne dotyczące zdrowia, Świętokrzyskie Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego zaprezentowało zasady udzielania pierwszej pomocy, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. św. Rafała w Czerwonej Górze: kolportaż materiałów informacyjnych z zakresu zaburzeń oddychania podczas snu (bezdech senny), badanie ciśnienia krwi, badanie pomiaru poziomu glukozy z interpretacją wyniku, Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy: pomiar ciśnienia tętniczego krwi, pomiar glukozy we krwi, edukacja indywidualna, materiały informacyjne dotyczące zdrowia, Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze: badanie przeprowadzone przez lekarza pod kątem wad postawy, pokaz ćwiczeń profilaktycznych zademonstrowany przez rehabilitanta. Terapeuci z Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia,

Najmłodszy mogli zaprezentować swoje talenty na scenie

przy Świętokrzyskim Centrum Psychiatrii w Morawicy udzielali porad jak rozmawiać z dziećmi o używkach, jak radzić sobie w rodzinach z uzależnieniami bliskich, aby jak najmniejszy wpływ miały na dzieci.

- Organizujemy ten piknik dla całych rodzin, dzieci, seniorów. Jest dużo stoisk, mamy bieg promujący aktywność fizyczną, prezentujemy również to, czym zajmują się jednostki organizacyjne Samorządu Województwa i co mogą zaoferować mieszkańcom. Atmosfera jest wspaniała i cieszymy się, że pogoda i mieszkańcy dopisali - powiedział **Dariusz Detka**, dyrektor Biura Komunikacji Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

Podczas pikniku została zainaugurowana akcja „Ratujmy Dzieciom Wzrok”, którą na swoim stoisku przeprowadził KLANK OPTYK. Ma ona na celu krzewienie profilaktyki w zakresie widzenia oraz zapewnienie dzieciom prawidłowej korekcji wzroku. To niepowtarzalny program, bo gwarantuje kompleksową pomoc: od diagnozy okulistycznej, po zaopatrzenie dzieci w najlepszej jakości okulary. Bezpłatne badania były skierowane do uczniów szkół podstawowych i gimnazjów.

Dzieciom buzie malowali uczniowie Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Morawicy. Pracownicy Uzdrowisko Busko-Zdrój S.A. opowiadali o wartościach wody Buskowiarki oraz o kosmetykach, które powstają na bazie naturalnych substratów leczniczych: wody siarczkowej, soli jodkowej oraz borowiny.

Zainteresowanie kielczan Piknikiem było bardzo duże

O tym, że aktywność fizyczna pozytywnie wpływa na nasze zdrowie przekonywali przedstawiciele Stowarzyszenia Biegam Bo „Muszę” w Kielcach, którzy dla najmłodszych uczestników pikniku zorganizowali bieg po parkowych alejkach, natomiast dorosłym przybliżali tajniki prawidłowego poruszania się z kijkami nordic walking. Dzięki stowarzyszeniu nauczyć można było się również zumbi.

Znalazł się także kącik dla miłośników książek na stoisku bookcrossingowym, na którym mogli się oni wymienić książkami.

Odwiedzający piknik mogli dowiedzieć się, czym na co dzień zajmuje się Urząd Marszałkowski i podległe mu jednostki.

Na scenie nie brakowało konkursów dla najmłodszych i tych nieco starszych. Podczas pikniku swoje umiejętności taneczne i wokalne prezentowali m.in. podopieczni Szkoły Tańca „Cha Cha Cha”, Ewa i Ala czyli duet Candy, czy zespół taneczny „Wannabe”. Wydarzenie zakończyło się występem artysty i kabareciarza, Stana Tutaja.

Redakcja

Jedną z wielu atrakcji Pikniku był bieg po parkowych uliczkach

Przeprowadzane badania profilaktyczne cieszyły się dużą popularnością

W Świętokrzyskiem nam się uda!

Podczas sesji Sejmiku wręczone zostały nagrody zwycięzcom konkursu dla gimnazjalistów „W Świętokrzyskiem Ci się uda. Tu warto mieszkać!” organizowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego - Biuro Komunikacji Społecznej. Uczniom i ich opiekunom gratulowali marszałek Adam Jarubas i przewodniczący Sejmiku Arkadiusz Bąk.

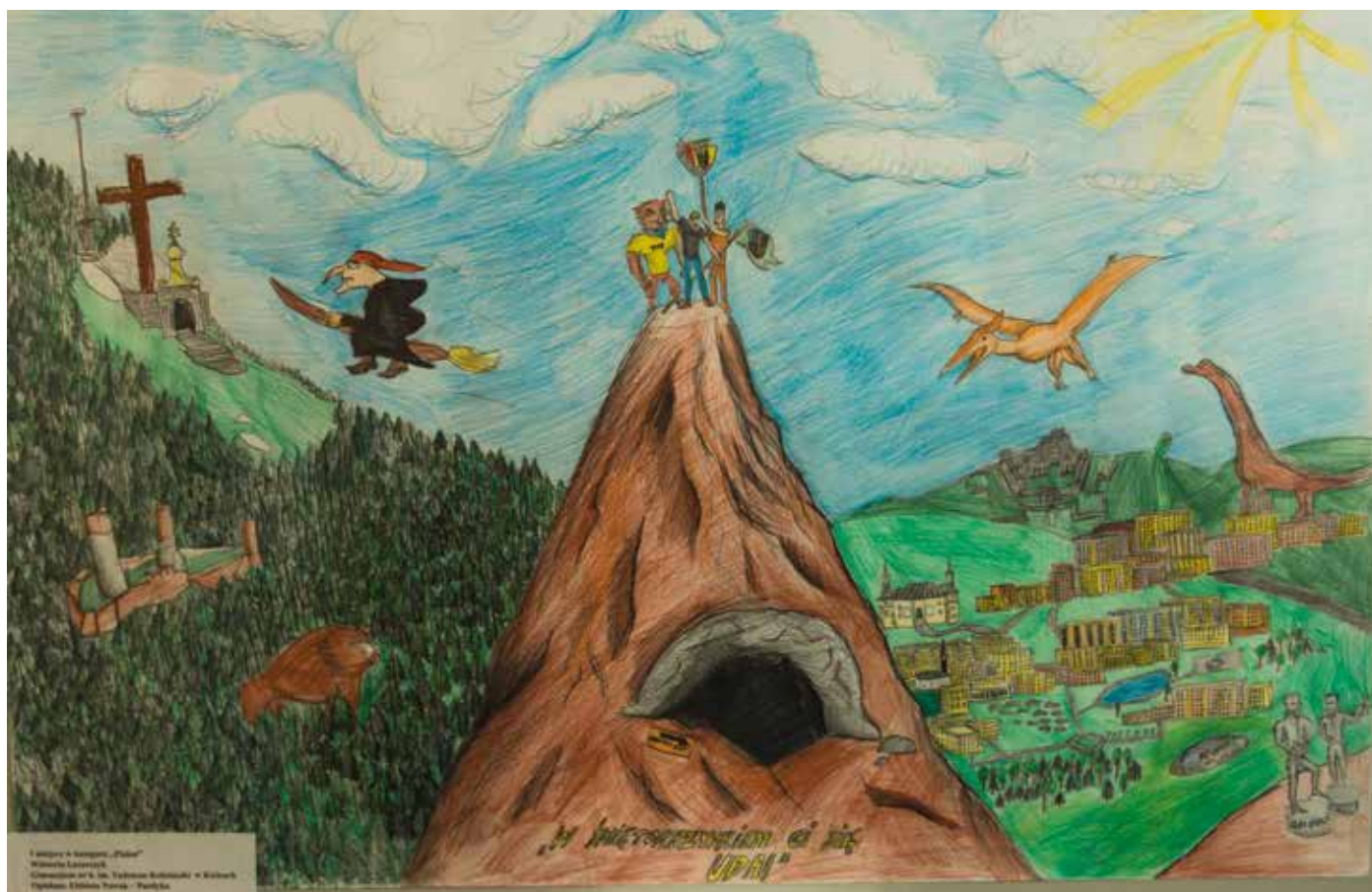
Zwycięzcom gratulował marszałek Adam Jarubas

W konkursie wzięło udział 221 uczniów gimnazjów z 41 szkół województwa świętokrzyskiego, m.in. Obrazowa, Kazimierzy Wielkiej, Starachowic, Krasocina, Konieczna, Bodzentyna czy Kielc. Nadesłanych zostało 155 prac w 4 kategoriach: plakat, fotoreportaż, prezentacja multimedialna, esej.

Konkurs miał na celu pokazanie korzystnych zmian, jakie zaszły w świętokrzyskich miastach i gminach od początku istnienia województwa, czyli od 1 stycznia 1999r. Konkurs miał

także odpowiedzieć na pytanie, jak zmieniło się życie młodych ludzi, ich najbliższe otoczenie, miejsce nauki i wypoczynku.

Uczestnicy konkursu w swoich pracach wykazali się dużym zaangażowaniem oraz wiedzą na temat zmian, jakie zaszły w Świętokrzyskiem w ostatnich latach. Pokazali, jak w naszym regionie oraz w ich „małych ojczyznach” poprawiła się infrastruktura drogowa, powstały nowe placówki kultury, obiekty sportowe i rekreacyjne, w nowoczesny sprzęt zostały wy-

Wiktoria Łazarczyk, I miejsce w kategorii „Plakat”, Gimnazjum nr 6. im. Tadeusza Kościuszki w Kielcach

posażone szkoły i przedszkola. Zwracali także uwagę na nasze drużyny sportowe, które święcą triumfy nie tylko na arenie krajowej ale także międzynarodowej, skutecznie promując Świętokrzyskie.

Zwycięzcy zostali uhonorowali atrakcyjnymi nagrodami,

m.in. tabletami. Klasy, do których uczęszczają zwycięzcy naszego konkursu zwiedzili nieodpłatnie Centrum Nauki Leonardo da Vinci i Park Etnograficzny w Tokarni.

Wybrane prace konkursowe prezentujemy na stronach 20-22.

M.N.

Uczniów i ich opiekunów uhonorował Przewodniczący Sejmiku Arkadiusz Bąk

ZWYCIĘZCY KONKURSU

„W ŚWIĘTOKRZYSKIM CI SIĘ UDA. TU WARTO MIESZKAĆ!”

I miejsce w kategorii „Fotoreportaż”

Radosław Kozieł, Publiczne Gimnazjum w Zespole Placówek Oświatowych w Koniecznie

Opiekunowie: Marzanna Kościńska, Grażyna Suliga

Wyróżnienie w kategorii „Fotoreportaż”

Karolina Pawłowska, Publiczny Zespół Szkół im. Św. Jana Pawła II w Łoniowie

Opiekun: Elżbieta Marcinkowska

I miejsce w kategorii „Esej”

Alicja Gadecka, Gimnazjum nr 1 w Zespole Szkół Publicznych w Skarżysku – Kamiennej

Opiekun: Piotr Kardys

Wyróżnienie w kategorii „Esej”

Julia Karyś, Gimnazjum im. Stefana Żeromskiego w Piekoszowie

Opiekun: Irena Podgórska

I miejsce w kategorii „Plakat”

Wiktoria Łazarczyk, Gimnazjum nr 6 im. Tadeusza Kościuszki w Kielcach

Opiekun: Elżbieta Nowak – Pardyka

Wyróżnienie w kategorii „Plakat”

Zuzanna Wierzbicka, Patrycja Malicka, Gimnazjum nr 6 im. Tadeusza Kościuszki w Kielcach

Opiekun: Elżbieta Nowak – Pardyka

I miejsce w kategorii „Prezentacja multimedialna”

Filip Jęczyński, Miłosz Majchrzyk, Gimnazjum nr 7 im. Stanisława Moniuszki w Kielcach

Opiekun: Grażyna Rudnicka – Tutaj

Wyróżnienie w kategorii „Prezentacja multimedialna”

Kacper Janus, Gimnazjum nr 4 im. Polskich Noblistów w Starachowicach

Opiekun: Jacek Karlik

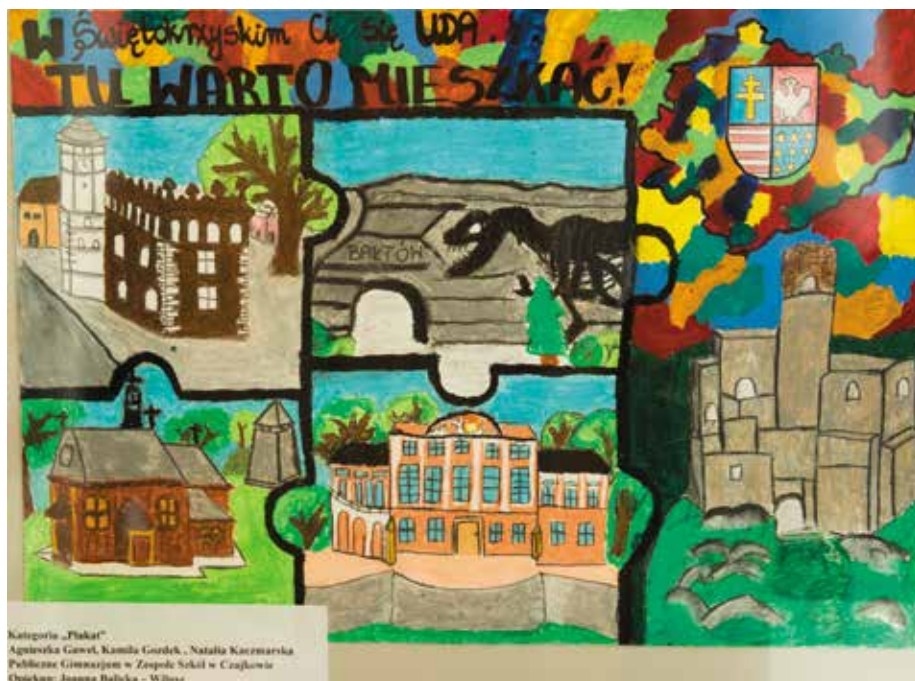
Laureaci konkursu „W Świętokrzyskim Ci się uda. Tu warto mieszkać!”

Skarżysko-Kamienna – mój dom

Co tak naprawdę wiemy o województwie, w którym żyjemy? Czy potrafimy wskazać, czym się wyróżnia? I w końcu – czy umiemy się naszym miejscem urodzenia chwalić? Często znamy tylko suche fakty, liczby, regułki, których nauczyliśmy się w szkole. Tymczasem, nie liczba mieszkańców, powierzchnia czy inne statystyki są najważniejsze. Trzeba zajrzeć głębiej, bo być może gdzieś tam, w małym miasteczku jak np. Jędrzejów jest mały, drewniany, zabytkowy kościółek. Tak uroczy, że od razu zapada w pamięć na długo...

Skarżysko-Kamienna – mój dom. Tu urodził się Jakub Kawalec – wokalista zespołu Happysad. Z miastem związany był też polski poeta Leopold Staff. Ale prawdziwy znak jakości jest jeden. Nierozzerwalnie z historią miasta związana jest działalność zakładów MESKO. Na początku była to fabryka amunicji, później produkowano tu ... właściwie wszystko: sprzęt elektryczny, silniki, maszyny, przyczepy, kosiarki i wiele, wiele innych rzeczy. Dziś nie jest to już tak wszechstronna produkcja. Szkoda. Ale przy tak dynamicznym rozwoju województwa, liczę, że to się zmieni.

Co tu kryć, Świętokrzyskie nakręcają Kielce. To nie tylko ważny ośrodek gospodarczy regionu, to także dziś silny ośrodek naukowy. Młodzi ludzie już nie muszą wyjeżdżać na studia do Warszawy, Krakowa czy innego

Praca w kategorii plakat autorstwa Agnieszki Gawel, Kamili Gozdek i Natalii Kaczmarskiej z Publicznego Gimnazjum w Zespole Szkół w Czajkowie

dużego miasta, oddalonego o setki kilometrów. Uczelnie wyższe naprawdę rozwinęły tu skrzydła. Politechnika Świętokrzyska zajmuje nie tylko dobre miejsca w rankingu szkół wyższych, to miejsce nowoczesne i przyjazne studentom. Budynki dydaktyczne i laboratoria Politechniki przeszły modernizację. Otwierają się nowe kierunki, a uczelnia dba o wszechstronny rozwój młodego naukowca.

Zanim pojedziemy dalej, w głąb regionu, trzy słowa: Vive Tauron Kielce. To w naszym

województwie mamy tak zdolnych piłkarzy ręcznych. Pierwsze miejsce w Lidze Mistrzów 2015/2016 to nie przypadek. Zespół z ponad 50-letnią tradycją może odbywać rozgrywki na nowoczesnej hali – Hali Legionów. To nowoczesny obiekt sportowy z ponad 3 tys. miejsc. Będąc niedaleko warto sprawdzić czy czasem nie grają tu akurat jakiegoś meczu.

Kto z nas nie kojarzy serialu „Ojciec Mateusz”. Ta produkcja TVP ma miliony fanów. Ich z pewnością nie trzeba by było namawiać na przyjazd do Sandomierza. Ale przecież z jakiegoś powodu to właśnie to miasto stało się planem owych serialowych, kryminalnych zagadek. Po pierwsze – zabytki. Liczne kościoły i katedra doczekały się renowacji. Dzięki temu jeszcze bardziej zachwycają swoją architekturą, czuć tu również ducha historii. Również całe stare miasto i ratusz to chluba Sandomierza.

To, że Sandomierz nagle zasłynął, to nie tylko zasługa telewizji. Fakt, że miasto „wystąpiło” w serialu umiejętnie wykorzystano w wielu akcjach promocyjnych. Do Sandomierza przyjeżdża dużo więcej turystów i jest to przykład na to, jak ważny jest marketing i wyłapanie tego, co nas wyróżnia spośród innych.

Jedziemy dalej. Trochę krążymy, dlatego warto odpocząć. Może w Busku-Zdroju? Dlaczego nie. Mieszczą się tu sanatoria – już wyremontowane ośrodki, a także wiele nowych, które w sumie przyjąć ponad 2

Zuzanna Wierzbicka, Patrycja Malicka, Wyróżnienie w kategorii „Plakat”, Gimnazjum nr 6 im. Tadeusza Kościuszki w Kielcach

tyś. kuracjuszy. Cierpiący na np. schorzenia reumatologiczne czy układu krążenia znajdują tu ukojenie. Jak sanatoria, to również – hotele i pensjonaty. I tak oto kwitnie w Busku turystyka. Aha! I nie można zapomnieć o Parku Zdrojowym, który co tu dużo mówić – rozrasta się i kwitnie na nowo. Niektóre drzewa na jego terenie mają ponad 100 lat! I jak tu nie lubić tego miasta – relaks w pięknych wnętrzach, połączony ze spacerami wśród zieleni...

Taka krótka wycieczka za nami. Konkret – przed nami. Jak naprawdę ma się świętokrzyskie? Czy warto tu przyjechać? Czy warto tu zamieszkać i założyć rodzinę? Czy widać, że region idzie z duchem czasu? Owszem, region zmienia się i to na lepsze. Trochę obiecanych konkretów...

Co się tak naprawdę zmieniło w ciągu ostatnich dwóch dekad? To, co widzimy na co dzień, choć może czasem nie zastanawiamy się nad tym – drogi, mosty, szkoły, szpitale, urzędy czy kościoły. To także już nie to samo rolnictwo, co 20 lat temu. Nie te same – ochrona zdrowia czy szkolnictwo wyższe.

Mamy lepsze drogi, w tym są tak ważne i potrzebne obwodnice, jak np. ta w Kielcach. Setki milionów złotych zostały przeznaczane na rewitalizację w świętokrzyskich miastach: Kielcach, Busku-Zdroju czy Bodzentynie. Tym, co cieszy, nie wiem czy nie najbardziej są inwestycje w nasze szpitale i ogólnie ochronę zdrowia. Jedną z najważniejszych, bo dla dzieci, jest powstanie najnowocześniejszego w Polsce oddziału onkohematologii w Świętokrzyskim Centrum Onkologii.

Plakat autorstwa Pauliny Domoradzkiej
z Gimnazjum im. Papieża Jana Pawła II w Klimontowie

Dużo lepiej pracuje się też rolnikom. Dzięki wsparciu z Unii Europejskiej mogli oni modernizować swoje gospodarstwa i zakupić odpowiedni sprzęt. Dzięki temu więcej i efektywniej produkują. Wiedzą też dużo więcej. Są szkolenia, kursy, a i coraz więcej osób decyduje się na studia rolnicze. To bardzo duży krok do przodu. Wykwalifikowani rolnicy to mądre uprawianie roli, a mądre uprawianie roli to lepsze – zboża, warzywa, owoce, mleko i mięso.

W Świętokrzyskiem Ci się uda, naprawdę warto tu mieszkać. Ale przede wszystkim – kształcić się i pracować dla jego dobra. Taki patriotyzm lokalny. Bardzo potrzebny, bo jeśli zaczniemy od siebie, to nim się obejrzymy, wokół nas naprawdę będzie lepiej.

Alicja Gadecka
– I miejsce w kategorii „Esej”
Klasa 2d, Gimnazjum nr 1,
Skarżysko-Kamienna

Poszukując siebie

Zatrzymuję się. Patrzę w oczy słońcu. Czuję zapach wiatru i wolności. Mijają mnie ludzie. Widzę kobietę obejmującą swoją córeczkę, staruszka zaciśniętą drżącą dłoń na lasce, małżeństwo kupujące świeże warzywa, zioła i wiosenne kwiaty. Uśmiecham się. Uświadamiam sobie, że miejsce nas kształtuje, rzeźbi różnice i szlifuje podobieństwa. Jestem szczęśliwa, mieszkając w województwie świętokrzyskim.

Wspominając osiemnasty wiek, ludzie rozważają znaczenie burzliwych rewolucji. Opisu-

ją kobiety odziane w jedwabne suknie pełne falbanek i koronek. Analizują narodziny pierwszych konstytucji, szukają przyczyn rozbiorów Polski, studiują założenia liberalizmu ekonomicznego. Wiele osób zapomina jednak, że właśnie wówczas dostrzeżono wpływ dzieciństwa na wszelkie aspekty dorosłego życia. „Chodzi nie tylko o to, aby dziecku przeszkodzić umrzeć, ile raczej o to, by nauczyć je żyć. Żyć - nie znaczy to oddychać; żyć - to znaczy działać, to znaczy robić użytek ze swoich narządów, uzdolnień, ze wszystkich części swego jestestwa, które dają nam poczucie istnienia”, pisał ówczesny filozof Jean Jacques Rousseau. Według mnie w województwie świętokrzyskim najmłodszy mają

możliwość rozwoju – mogą walczyć, tonąć w swojej pasji, spełniać marzenia.

Myślę, że szkoła przypomina ścieżkę, która wiedzie ku dojrzałości. Wokół niej rozciąga się ogromny ogród. Wiatr łaskocze oliwkową trawę, tańczy walc z liśćmi, nagina kręgosłupy drzew. W powietrzu unosi się woń chabrów. Ścieżka ma wiele rozgałęzień i tylko od nas zależy, którym z nich pójdziemy. W województwie świętokrzyskim szkoły wciąż się rozwijają. Uczęszczam do Gimnazjum imienia Stefana Żeromskiego w Piekoszowie. Niedawno jego gmach został ocieplony. Pojawiły się w nim także nowe komputery. Wielu moich znajomych uczestniczy w projekcie ERAMUS+, który umożliwiając

udział w krótkoterminowych wymianach uczniowskich, pozwala dostrzec piękno portugalskiej karnacji, zakochać się w smaku włoskich makaronów, poznać miękkość czeskiego akcentu. W mojej szkole funkcjonuje także chór BONUS. Zwycięża on liczne konkursy i występuje w Filharmonii Świętokrzyskiej. Niekiedy muzyka łamie serca, przejmując tęsknotę, wzbudza gniew. Czasem kołysz do snu. Potrafi wywołać śmiech, który jest szczery i niepohamowany, rozplątuje supły niepewności, zrywa łańcuchy, wyzwala. Pragnąc poruszać ludzkie serca, trzeba jednak wciąż doskonalić swoje zdolności, czego dowodzi życiorys osiemnastowiecznego kompozytora Ludwiga von

Beethovena. Jego dzieciństwo oczekiwało alkoholem i pełne było agresji ojca. Młodzieniec wczesnie utracił słuch, lecz mimo trudności wciąż pobierał nauki. Pielęgnował swój talent od najmłodszych lat, co uczyniło go jednym z najwybitniejszych kompozytorów wszechczasów. W Kielcach również szkoły wyższe podlegają ewolucji. Uniwersytet Jana Kochanowskiego stale proponuje nowe kierunki studiów. Niedawno pojawił się tam wydział medyczny. To cudowne, że w województwie świętokrzyskim perspektywy są szerokie, a wybory niezależne.

Uwielbiam aktywność fizyczną. Dźwigając sztangę, unoszę zerwane więzi, podeptane duże, podarte ideały. Satysfakcja stanowi coś, dla czego nawet w obliczu bólu warto chwytać kolejne płytkie oddechy. Mieszkając w województwie świętokrzyskim, mogę każdego dnia czuć się silniejsza. Istnieją tu liczne szkoły tańca. W Kielcach funkcjonuje studio GO4DANCE. Oferuje on lekcje kreującego szacunek do przeszłości tańca klasycznego, zajęcia street dance z nisko ugiętymi kolanami i plastyczna pracą tułowia, naukę latino solo czyniącego dziewczyny świadomymi własnej tożsamości kobietami. W województwie świętokrzyskim działa również męski klub piłki ręcznej Vive Tauron Kielce. Trzynastokrotnie zdobył on Puchar Polski, a w ostatnim sezonie zwyciężył Ligę Mistrzów. Bezustannie budowany jest jego przyszły skład. Młodzież bierze udział w zawodach okręgowych oraz ogólnopolskich, żywo dyskutuje o technice gry braci Jureckich, ćwiczy pod okiem autorytatywnych trenerów (...).

„Każdą chwilę należy przeżywać”, napisał Neil Gaiman w jednej ze swoich powieści. Zgadza się z nim. Powinniśmy smakować życie i sycić się nim. Każdy człowiek pragnie doświadczeń – krzyknąć głośniej, biegać dalej, kochać mocniej. Sądzę, że w województwie świętokrzyskim ma na to szansę. W 2002 roku wzniesiono tu Galerie Echo – największe pod względem ilości sklepów centrum handlowe w Polsce. Ośro-

dek wystawienniczy Targi Kielce nieustannie pnie się ku górze. W latach dziewięćdziesiątych pokazy odbywały się tu jedynie kilka razy w ciągu roku. Obecnie przez dwanaście miesięcy Targi Kielce organizują czterysta konferencji i sześćdziesiąt wystaw. Moja siostra poznała swojego męża podczas studiów na Politechnice Świętokrzyskiej. Urodził się on w województwie podkarpackim. Ukończywszy edukację, oboje zamieszkali w Mielcu. Dzięki licznym obwodnikom powstałym na terenie województwa świętokrzyskiego widzimy się coraz częściej. Wtulając się w ramiona Pauliny, zawsze czuje wdzięczność. Województwo świętokrzyskie to z pewnością jeden z najbardziej czarujących zakątków Polski. Rekonstrukcje dinozaurów w Bałtowie dumnie wznoszą głowy ku lazurowemu niebu, a kolejne odcinki „Ojca Mateusza” kuszą do odwiedzenia malowniczego Sandomierza. Dookoła rozciągają się Góry Świętokrzyskie. Moim zdaniem Stefan Żeromski słusznie zachwycał się urokiem tych obszarów.

„Dla człowieka, podobnie jak dla ptaka, świat ma wiele miejsc, gdzie można odpocząć, ale gniazdo tylko jedno”, oznajmił kiedyś Oliwer Wendell Holmes. Lecz czym właściwie jest dom? Słyszac to słowo, dzieci niezgrabnie kreślą szkic budynku z czerwonym dachem i woalowymi firankami. Jednak dla mnie dom jest czymś więcej. Może spotkanie z przyjacielem i wypłakaniem się w jego oczach? Może zapachem posypanego cynamonem ryżu z jabłkami? Może nieudolnymi próbami konstrukcji okręgu opisanego na trójkącie? Może cykaniem świerszczy i śpiewem skowronków? Może rodzicami krzątającymi się po kuchni? Nie mam pewności, czym jest dom, jednak jestem pewna, że stanowi go miejsce, które pozwala dojrzeć i rozkwitnąć, wspiera rozwój, poszerza horyzonty, ofiarowuje nadzieję. Jak województwo świętokrzyskie.

Julia Karyś – wyróżnienie w kategorii „Esej”
kl.2d, Gimnazjum im. Stefana Żeromskiego w Piekoszowie

Osiedla mieszkaniowe

Osiedla mieszkaniowe w województwie świętokrzyskim zmieniały się wraz z zwiększaniem wskaźnika urbanizacji.

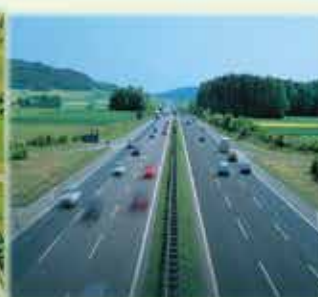
Od małych, ciasnych, starych, wielorodzinnych i wielopiętrowych blokowisk do dużych, przestronnych, bezpiecznych i nowoczesnych osiedli.

Ścieżki rowerowe

Przeobrażeniu uległy drogi dla rowerzystów. Od nielicznych tras rowerowych, ruchliwych dróg samochodowych, poboczy i chodników po ścieżki rowerowe z prawdziwego zdarzenia, które obiegają całe województwo, pozwalając bezpiecznie podróżować na rowerze.

Transport

Wraz z rozwojem województwa zmienia się stan dróg. Wiele starych dróg zmodernizowano. Wybudowano nowe drogi szybkiego ruchu, obwodnice i węzły drogowe.

Wydarzenia kulturalne

W Świętokrzyskim mają miejsce liczne wydarzenia

Filip Jęczyński, Miłosz Majchrzyk, I miejsce w kategorii „Prezentacja multimedialna”, Gimnazjum nr 7 im. Stanisława Moniuszki w Kielcach

Świętokrzyskie dla młodych

– kurs na aktywną młodzież

Wiele działo się w ciągu ostatnich tygodni w obszarze społecznej aktywizacji świętokrzyskiej młodzieży – czyli w obszarze, któremu od początku swojej pracy poświęcam najwięcej uwagi i energii. Powiedzieć, że czuję satysfakcję, to chyba za mało. Uczucie, które dziś mi towarzyszy to mieszanka radości i spełnienia z lekkim przerażeniem na temat przyszłości. To mniej więcej tak, jak po wielu latach konstrukcji statek zostaje zwodowany. Z jednej strony to sukces, z drugiej wiele obaw na temat tego jak będzie wyglądał jego pierwszy kurs.

Trzymamy się planu

W dokumencie „Świętokrzyskie dla młodych. Kierunki wspierania aktywności społecznej młodzieży województwa świętokrzyskiego na lata 2017-2020” wytyczyliśmy główne obszary, w których należy podjąć działania, aby zbudować fundamenty dla aktywności młodych. Są to: organizacje młodzieżowe i pracujące z młodzieżą (które trzeba rozwijać i zwiększać skalę ich oddziaływania), liderzy młodzieżowi (których należy uczyć jak być skuteczniejszymi i promować ich wśród innych młodych) oraz osoby dorosłe pracujące z młodzieżą i na rzecz młodzieży (którzy także wymagają podniesienia kompetencji i wzmocnienia). W każdym obszarze zarekomendowaliśmy konkretne działania możliwe do podjęcia przez wszystkie organizacje i instytucje w województwie, które chcą poprawić sytuację młodych osób.

To z tego planu wynikają projekty na rzecz młodzieży realizowane z inicjatywy Marszałka Województwa Świętokrzyskiego Adama Jarubasa przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego oraz jednostki organizacyjne. Warto wspomnieć m.in.: Świętokrzyski Program Rozwoju Liderów „Liderzy dla młodzieży” realizowany przez Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli we współpracy z Fundacją Szkoła Liderów, który wzmacnia osoby dorosłe pracujące na rzecz młodzieży w różnych częściach województwa.

Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne systematycznie zaprasza młodzież na spotkania z biznesem w ramach cyklu „Pasjonaci”, realizując w ten sposób cel promocji przedsiębiorczości wśród młodzieży uczącej się. Oferta warsztatów dla młodzieżowych rad gmin, które prowadzę pod szyldem „Objazdowa Akademia Młodego Radnego”, wypełnia cel wspierania merytorycznego młodzieżowych rad.

Uczestnicy Świętokrzyskiego Programu Rozwoju Liderów „Liderzy dla młodzieży”

Osobnym działaniem wpływającym ze strategii „Świętokrzyskie dla młodych” jest **otwarty konkurs ofert na zadania publiczne z zakresu edukacji społecznej i obywatelskiej młodzieży**, w ramach którego w roku 2016 do dyspozycji organizacji pozarządowych było 50.000zł a w roku 2017 – 80.000zł. Środki finansowe przekazane organizacjom to nie tylko gwarancja dobrych aktywizujących młodzież projektów ale także wzmocnienie organizacji. Dzięki temu dofinansowaniu Regionalne Centrum Wolontariatu przeszkoli 20 osób z całego województwa w projekcie „Synergia młodych liderów”. Wszystkie projekty, które otrzymały dotacje – jest ich 16 - realizować będą cele zapisane w strategii „Świętokrzyskie dla młodych”.

Kurs obrany, potrzebna załoga

Statek bez załogi nie popłynie, nawet jeśli będzie miał najlepszego kapitana. Po-

dróż, w jaką wyruszyliśmy wymaga zaangażowania wielu różnych osób – różnych pod względem kompetencji i wiedzy, ale także pod względem miejsca działania. Z poziomu regionalnego możemy inspirować i wytyczać kierunki, jednak to od wspólnej pracy różnych osób z całego województwa zależy sukces naszego rejsu. To podróż pełna nowych doświadczeń i zapewne trudności, w dodatku bardzo długa, ale nie wolno nam zwątpić, że to zły kierunek. Nasz region potrzebuje aktywności młodych osób. I o młodych musimy zawalczyć.

Samorządy gminne i powiatowe a także różne instytucje i organizacje, które są zainteresowane współpracą w ramach strategii „Świętokrzyskie dla młodych” na swoim terenie serdecznie zachęcam do kontaktu:

Barbara Zamożniewicz
rzecznik.mlodziezy@gmail.com
[fb/rzecznikmlodziezy](https://www.facebook.com/rzecznikmlodziezy)
 603 622 630

Świętokrzyskie – poznać, pokochać, służyć

Pompejusz Wielki mawiał: „navigare necesse est, vivere non est necesse”, co znaczy, że żeglowność jest rzeczą konieczną, zaś życie koniecznością nie jest. Teza postawiona przez rzymskiego polityka i dowódcę wojskowego ponad 2000 lat temu wydawać się może zbyt śmiała, ale jeśli spojrzeć na statystyki dotyczące ruchu turystycznego w Świętokrzyskiem, zwiększającą się z każdym kolejnym rokiem ilość osób odwiedzających nasz region, rozwijającą się dynamicznie bazę noclegową i nowe produkty turystyczne powstające w województwie – wypowiedź Pompejusza przestaje dziwić. Świętokrzyskie jest atrakcyjne turystycznie i nie ma co do tego wątpliwości. - Tylko jeśli dobrze poznamy nasz region, jesteśmy w stanie go polubić, pokochać. A jeśli już polubimy, to powinniśmy zastanowić się w jaki sposób możemy mu służyć. Patriotyzm bez głębokiej wiedzy, bez umiłowania tego, co nas otacza jest niemożliwy – mówi dr Cezary Jastrzębski, krajoznawca, regionalista, przewodnik po świętokrzyskiej ziemi, wykładowca Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach

- Od ilu lat przemierza pan świętokrzyską ziemię?

- Odkąd tylko pamiętam. Urodziłem się w Rudkach, chodząc do szkoły miałem każdego dnia przed oczami Święty Krzyż, należałem też do harcerstwa więc to poznanie okolicy zawsze było obecne w moim życiu. A potem okazało się, że przywiązanie do regionu jest tak mocne, że nie potrafię wyobrazić sobie życia gdzie indziej. Po zakończeniu studiów miałem propozycje pracy w różnych innych miejscach, ale wiedziałem, że gdybym nie mógł oglądać Telegrafu, albo nie mógłbym zaglądać np. do Bęczkowa, normalne funkcjonowanie nie byłoby możliwe.

- W ciągu kolejnych lat regionalizm stał się pasją zawodową.

- Wzięła się ona między innymi stąd, że mamy mnóstwo miejsc w naszym województwie, które są ponadprzeciętne nie tylko w skali regionu, ale też w skali ogólnopolskiej, europejskiej i światowej, ale często sami nie mamy o nich pojęcia. Nierzadko przyjeżdżają do nas osoby z innych zakątków kraju chcąc je poznać, a miejscowi dziwią się czego oni tu właściwie chcą. Zdarzało się, że zbliżaliśmy się do jakiegoś obiektu, a ludzie podchodzili i pytali z ciekawością: co tutaj jest? Jest to smutne, bo uważam, iż nie tylko powinniśmy podziwiać atrakcje naszego regionu ale również naszym obowiązkiem jest je chronić i przekazać następnym pokoleniom. A jeśli czegoś nie znamy, to jak mamy to chronić?

- Można mówić o patriotyzmie nie znając swojego regionu, miejsca życia swojego i swoich przodków?

- Absolutnie nie. Bez tej wiedzy jest to niemożliwe. Wówczas nie jest to patriotyzm, a tylko moda na bycie patriotą, moda pełna formy, ale pozbawiona treści. Ograniczona do mówienia o sobie, że jestem patriotą, do instalowania jakiegoś znaczka na samochodzie albo zakładania odpowiedniej koszulki. Mnie bardzo bliska jest idea, którą sformułowali krajoznawcy ponad sto lat temu, a która brzmi: „poznać, pokochać, służyć”. Uważam, że taka triada doskonale się sprawdza, bo tylko jeśli dobrze poznamy nasz region, będziemy w stanie go polubić, pokochać. A jeśli już polubimy, to powinniśmy zastanowić się w jaki sposób możemy mu służyć. Uważam, że tylko tak to może działać. Patriotyzm bez głębokiej wiedzy, bez umiłowania tego co nas otacza, jest niemożliwy.

- Tyle lat odkrywania Świętokrzyskiego... Pozostało jeszcze coś do odkrycia, do spopularyzowania?

- Ja jestem ciągle zadziwiany, bo wydaje mi się, że jestem już najmądrzejszy z całej wsi, że wszystko już wiem, a co chwilę okazuje się, że są w Świętokrzyskiem jakieś wątki których nie znałem (*śmiech*).

- Na przykład?

- Na przykład ciekawostki o charakterze przyrodniczym. Ich poznanie wiąże się oczywiście z koniecznością posiadania pewnej specjalistycznej wiedzy, bo nawet przechodząc obok jakichś roślin albo osobliwości geologicznych możemy nie wiedzieć, że to może być coś interesującego i niepowtarzalnego, ale moim zdaniem właśnie w tej sferze jest najwięcej elementów, które mamy ciągle jeszcze do odkrycia

i do zaprezentowania. Co więcej, właśnie walory przyrodnicze są tym, czym możemy konkurować z innymi regionami. Bo jeśli przyjedzie do nas ktoś np. z Dolnego Śląska, a my postanowimy mu zaimponować pokazując jeden czy drugi kościół, to on się zastanowi co my mu w ogóle pokazujemy, bo przecież u niego niemal w każdym miasteczku jest kościół większy niż katedra w Kielcach... Oczywiście przesadzam, ale przesadzam przywołując skalę obiektów, które tam są. Natomiast z punktu widzenia przyrodniczego mamy co pokazywać i czym się chwalić, mamy wiele elementów przyrody nieożywionej lub przyrody żywej, których nie doceniamy, a które powodują zachwyt ludzi. Bo gdy ktoś postanawia na kilka dni wyjechać z betonowej dżungli i odpocząć, to bardzo często on nie chce eksplorować atrakcji architektonicznych, bo te ma u siebie na co dzień. Chce szeroko pojętego kontaktu z naturą. I to jest ta przewaga naszego regionu, która budzi zadowolenie ludzi. Bo pooddychali świeżym powietrzem, a przy okazji czegoś się dowiedzieli.

- Jakie inne jeszcze powody ma masowy turysta aby do nas przyjechać?

- Musimy pamiętać, że masowy turysta jest w stanie docenić coś, co dla nas może być już dość zwyczajne, bo latami żyliśmy tuż obok i przyzwyczailiśmy się więc nam spowszedniało. Mam na myśli wątki dotyczące na przykład literatury. Jeśli popatrzymy na tuż naszej literatury, to praktycznie większość z nich jest związana z naszym regionem. Rej, Żeromski, Sienkiewicz, Gombrowicz, ale i mniej znani, ale ważni – jak choćby Dygasiński. Czy też kronikarze, którzy z punktu widzenia nie tylko literatury

Dr Cezary Jastrzębski

ale i historii pełnili niezwykle ważną rolę, na przykład Jan Długosz. To są dla turystów cały czas wielkie atrakcje, które przyciągają do naszego regionu, bo ludzie chcą poznać miejsca w których żyli ci wielcy. Dostają porcję wiedzy, której nie mieli do tej pory, a przybliżanie tych „posągowych” postaci odbywa się w sposób przyjazny, daleki od suchego, encyklopedycznego zapisu. „Tu mieszkał, tu chodził do szkoły, a tutaj się zakochał, tutaj się bawił, a tam robił jeszcze coś innego” - to na pewno ludzi interesuje i przyciąga.

Kolejnym ważnym elementem są wątki związane z przemysłem. Zachwycając się okresem w którym ludzie budowali w Egipcie słynne piramidy, miejmy świadomość, że w tym samym czasie w naszym regionie, w Krzemionkach pełną parą działała jedna z najważniejszych w Europie kopalni krzemienia pasiastego... Kiedy niedawno razem z Politechniką Świętokrzyską przygotowywałem publikację dotyczącą tradycji przemysłu w regionie świętokrzyskim, to - nie chcę być nieskromny - zebrany materiał okazał się naprawdę imponujący. Sam byłem zdziwiony, że powstała tak gruba, okraszona tyloma fotografiami książka.

Kolejnym powodem by do nas przyjechać jest dziedzictwo kulturowe, jak choćby wątki dotyczące romańszczyzny, które istnieją u nas do tej pory i są niezwykle intrygujące. Między innymi to składa się na zestaw atrakcji naszego regionu, które poczynając od kultury, poprzez przemysł, kościoły, zamki, przyrodę, przez działalność człowieka, przez kulturę ludową, tworzą wspaniałą mozaikę.

- Pomówmy chwilę o turystyce jako gałęzi biznesu. Czy nasze turystyczne produkty są już dobrze wyeksponowane i „opakowane”?

- Nigdy nie będzie tak, że osiągniemy jakiś absolutny ideał, którego nie da się udoskonalić, natomiast na pewno rozwój tego obszaru w ostatnich latach pokazał przepaść między tym, co było kiedyś, a stanem dzisiejszym. Kiedy już naukowo zajmowałem się tymi sprawami, cały czas wskazywałem, że istnieje wielki rozdźwięk między atrakcyjnością naszego regionu, a tym, co wiąże się z obsługą ruchu turystycznego czyli możliwościami noclegu, spożycia posiłku, dojazdu i pozostałych elementów. Rzeczywiście mieliśmy z tym duży kłopot, bo z naszą wielką atrakcyjnością nie szło w parze odpowiednie zagospodarowanie. Oczywiście to był też znak czasu, bo konkurencja nie spała i gdy obserwowaliśmy, że w innych regionach powstają obiekty o charakterze przemysłu turystycznego, też musieliśmy coś z tym zrobić. Na szczęście wiele inicjatyw prywatnych uzupełniło działania, których podjęły się samorządy i dziś mamy sporo produktów turystycznych z których jesteśmy dumni. Nawet jeśli ktoś mówi, że w kilku przypadkach „to tylko taki Disneyland”, to ruch turystyczny pokazuje, że ludzie tego potrzebują. Więc nie obrażajmy się, że ludzie wydają u nas pieniądze, oferujemy im to czego oni chcą. Duże komercyjne atrakcje są oczywistym magnesem dla turysty, ale też wielu odwiedzających przy okazji skróci nieco w bok i trafi właśnie na niezagospodarowane, atrakcyjne przyrodniczo, historycznie i kulturowo miejsca. I to jest naszą przewagą, że mamy ciągle tereny, gdzie można spacerować wiejską drogą, nie słysząc hałasu nadjeżdżających samochodów i stykać się z naturą wciąż jeszcze dziką.

- Wspomina pan o wsi. Świętokrzyskie ma odpowiedni potencjał, jeśli chodzi o rozwijanie agroturystyki?

- Przypomnę, że agroturystyka w naszym regionie rozwijała się jako jedna z pierwszych w kraju. Pierwsza konferencja poświęcona agroturystyce odbyła się właśnie u nas, słynna Polska Federacja Turystyki Wiejskiej, funkcjonująca dziś jako ważna instytucja, miała biuro w Kielcach, a Śladków Mały został wskazany jako pierwsza wzorcowa wioska agroturystyczna w Polsce. Tradycje mamy więc potężne. Agroturystyka u nas nadal się rozwija i sądzę, że dziś jest mniej rozczarowanych właścicieli gospodarstw agroturystycznych niż kiedyś. W przeszłości nie raz i nie dwa okazywało się, że zainwestowane nakłady nie szły w parze się z wystarczającym zainteresowaniem gości. Dzisiaj jest już trochę

lepiej, natomiast prawda też jest i taka, że my pod hasłem „agroturystyka” rozumiemy w ogóle pobyt na wsi, a tymczasem agroturystyka to wypoczynek w czynnym gospodarstwie rolnym, w którym coś uprawiamy albo hodujemy, albo na przykład mamy duże stawy lub duży sad. I to jest agroturystyka, nie zaś to, że ktoś po rodzicach odziedziczył dom, nie ma nawet kury, obornikiem nie było tam czuć od dwudziestu lat, a wynajmuje po prostu pokój, daje klucze, widzimy go tylko na początku i na końcu pobytu.

- Czyli moglibyśmy budować przewagę oferując gościom prawdziwe gospodarstwa, wypoczynek połączony z pracą?

- Tak, ale wymaga to stworzenia specjalistycznego systemu pomocy rolnikom, którzy nie są fachowcami od turystyki. Rolnicy mogą przecież pokazywać swoje pomieszczenia gospodarskie, tłumaczyć jak wyglądają u nich prace, „zatrudniać” ludzi z miasta, którzy chcą sobie przypomnieć, co to znaczy kosić, młócić albo po prostu wspólnie piec chleb. Kiedyś w Brukseli pytano Polaków jak się pracuje kosą więc Europa też już tego nie wie... Wkrótce tego świata już nie będzie, a my możemy tę pracę w atrakcyjny sposób pokazać, przywołać stare tradycje i zwyczaje, pokazać rytm pracy w gospodarstwie. Do tego specyficzne zwolnienie czasu na wsi, które daje możliwość żeby ze sobą porozmawiać, żeby się nawzajem polubić. To jest możliwość, którą dają prawdziwe gospodarstwa. Takie przeżycia są bardzo ciekawe, ludzie ich pragną. Widzieli już nie tylko pięcio-, ale i siedmiogwiazdkowe hotele, widzieli różne miejsca na świecie, natomiast nie mieli tych przeżyć, które my możemy zagwarantować im w agroturystyce.

Na marginesie: nie dalej jak dwa dni temu miałem kontakt z dyrektorami parków krajobrazowych z całej Polski i oni byli zachwyceni, bo zobaczyli u nas... kąkol. A czytali, że ten kąkol rósł sobie kiedyś spokojnie na wszystkich polskich polach. Jedynie czytali o nim, bo u nich, w niektórych regionach kraju dziś już go w ogóle nie ma. Stali nad tym kąkolem, pochylali głowy i wszyscy się zachwycali... A powiedzmy starszym ludziom w Świętokrzyskiem, że podziwialiśmy kąkol! (śmiech)

- Czyli żeglowność po regionie świętokrzyskim jest jednak rzeczą konieczną.

- Oczywiście! Życie nie jest konieczne, jak mówili starożytni, ale podróżowanie już tak!

rozmawiał Robert Siwiec

„Zryw wiejskich kobiet” w Niestachowie

– Z każdą nową inicjatywą pojawiają się nowe osoby, które chcą brać udział w kolejnych, angażować się, co przekonuje mnie, że to wszystko ma sens – mówi Karolina Mazurczak, sołtys Niestachowa w gminie Daleszyce. Jej ambicją jest zainteresowanie młodych ludzi działalnością społeczną, dlatego sołectwo jest obecne w Internecie i w mediach społecznościowych.

Pani sołtys ma 28 lat i pełni swoją funkcję od 2015 roku. Na co dzień pracuje w Lokalnej Grupie Działania „Białe Ługi”. W pracy na rzecz lokalnej społeczności angażuje się od wielu lat – jest m. in. wiceprezesem Stowarzyszenia „Lejdis”, członkiem Koła Gospodyń Wiejskich Niestachów oraz Stowarzyszenia „Złota Borówka”.

Droga do funkcji sołtysa, mimo tak młodego wieku, była w jej przypadku bardzo naturalna. – Nigdy wcześniej nie myślałam, żeby zostać sołtys, ale zawsze byłam aktywna społecznie, włączałam się w różne działania. Pewna grupa ludzi dostrzegła to, proponując mi, abym wystartowała w wyborach na sołtysa, które akurat się zbliżały. Moja pierwsza reakcja była taka, że raczej nie. Wydawało mi się, że nie mam czasu i nie nadaję się do tego. Kiedy jednak te osoby przychodziły systematycznie mnie namawiać, a dołączały do nich kolejne, to podjęłam decyzję, że spróbuję – opowiada **Karolina Mazurczak**.

Kiedy została sołtys, od razu formalnie zawiązane zostało Koło Gospodyń Wiejskich, z którym pani sołtys wspólnie organizuje różne wydarzenia – ogniska czy spotkania integrujące mieszkańców. – To właśnie przez Koło realizowana jest większość inicjatyw na terenie sołectwa. Wiele rzeczy proponuję, ale też wiele pomysłów wychodzi od pań z Koła. Samemu trudno byłoby działać – mówi Karolina Mazurczak.

Gdy powstało Koło Gospodyń Wiejskich, za środki z Funduszu Sołectkiego zakupiono stroje oraz podstawowe wyposażenie – garniki, naczynia, stoliki i panie od razu zaczęły wyjeżdżać na konkursy kulinarne, na których odnosiły sukcesy (m. in. w Daleszycach, w Chmielniku), ich stoisko cie-

Niestachów prezentuje swój wieniec na dożynkach (sołtys Karolina Mazurczak - po lewej na pierwszym planie)

zyło się też dużym powodzeniem na Targach Agrotavel w Kielcach. Już dwa razy odbył się Dzień Kobiet, ostatnio w rozszerzonej formule, z udziałem przedstawicielek kół gospodyń z całej gminy. Panie z koła w Niestachowie przygotowały m. in. pokaz mody i skecz pt. „Zryw wiejskich kobiet” (filmy z tego wydarzenia można obejrzeć na You Tube). – Głównymi osobami grającymi w tym skeczu są panie, które mają małe, kilkumiesięczne dzieci, a na te próby mimo wszystko dawały radę przychodzić, co świadczy o tym, jak ważna jest dla nich ta działalność, jak bardzo im zależało, żeby dobrze wypaść. Wszystko się tak jakoś pozytywnie „nakręciło” – cieszy się pani sołtys. Członkinie Koła postanowiły, że będzie ono nowoczesne, ale oczywiście z tradycyjnym zapleczem, więc łączy ono pokolenia. Przekrój wiekowy to 20-70 lat. Osoby młode „odpowiadają” za nowoczesność, a za tradycję, zwłaszcza kulinarną – starsze pokolenie. Gospodynie współpracują także ze szkołą, robiły dla dzieci m. in. warsztaty kulinarne, re-

kodzielnicze. – Praca z młodym pokoleniem w sołectwie to obszar, w którym jeszcze wiele chciałabym zrobić. Mam „z tyłu głowy” taki pomysł, żeby założyć młodzieżową radę sołecką. Myślę, że te dzieci i młodzież powinny się jak najwcześniej uczyć obywatelskości, żeby w przyszłości brać czynny udział w życiu obywatelskim. Chciałabym znaleźć grupę takich „mini liderów”, którzy w przyszłości będą działać na rzecz rozwoju lokalnej społeczności – mówi Karolina Mazurczak, która bierze udział w programie Liderzy dla Młodzieży, realizowanym z inicjatywy samorządu województwa świętokrzyskiego przez Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli we współpracy z Fundacją Szkoła Liderów. Ma on pomóc rozwijać kompetencje uczestników zakresie aktywizowania środowisk młodzieżowych.

Niewiele sołectw prowadzi własną stronę internetową. – Dla mnie to było naturalne, że trzeba korzystać z takich możliwości docierania do ludzi jak Internet i media społecznościowe. Można trafić w ten sposób

do młodych, którzy do tej pory nie interesowali się tym co się dzieje w sołectwie. Czasem nawet przez przypadek klikną i może jakieś działanie ich zaciekawi, będą chcieli się włączyć. A do seniorów docieram innymi metodami: na przykład ogłoszeniami parafialnymi czy ogłoszeniami wywieszonymi w sklepie.

Jak podkreśla pani sołtys, w sołectwie jest obecnie grupa młodzieży, z którą bardzo dobrze się współpracuje. Z inicjatywy tych młodych ludzi zakupiono z funduszu sołectkiego ekran i rzutnik, żeby organizować różnego rodzaju projekcje. Sprzęt wykorzystano m. in. przy organizacji drogi krzyżowej w kościele, co pozwoliło wzbogacić to wydarzenie o elementy multimedialne – w czasie nabożeństwa wyświetlane były fragmenty filmu „Pasja”. Sprzęt będzie dalej służył ogółowi – w planach jest kino plenerowe. Pieniądze z funduszu sołectkiego były też przeznaczone na wyjazdy dzieci ze szkoły podstawowej na basen czy na dodatkowe zajęcia dla nich. Zakupiono ponadto profesjonalny sprzęt muzyczny wykorzystywany podczas pikników, dożynek itp.

Największą satysfakcją w pracy sołtysa jest oczywiście zadowolenie mieszkańców. – Ale wbrew pozorom dużo energii dają mi również osoby, które narzekają. To też jest czasem bodziec, by zrobić coś inaczej, coś poprawić albo po prostu zmienić obszar działania i poprowadzić coś w innym kierunku – mówi Karolina Mazurczak, dodając, że w tej działalności bardzo ważne są takie cechy jak upór, wiara w sens tej pracy, a także zaangażowanie i empatia. Ale podstawą jest współpraca z grupą, która wspiera sołtysa i pomaga mu.

Joanna Majewska

- Harley mój, to jest to! Kocham go!

- Pionek na e4.
- A jak ksiądz wyjdzie z obroną sycylijską?
- Niech pan wykona marszałkowski gambit...

„Hulaj, koza!” – rad zawołał, potem pobiegł do jej chaty i uwolnił troje dzieciak co plakały spoza kraty. Dwie dziewczynki, jeden chłopczyk, uklękawszy w chaty progu ślicznie razem zaśpiewali, aby podziękować Bogu...

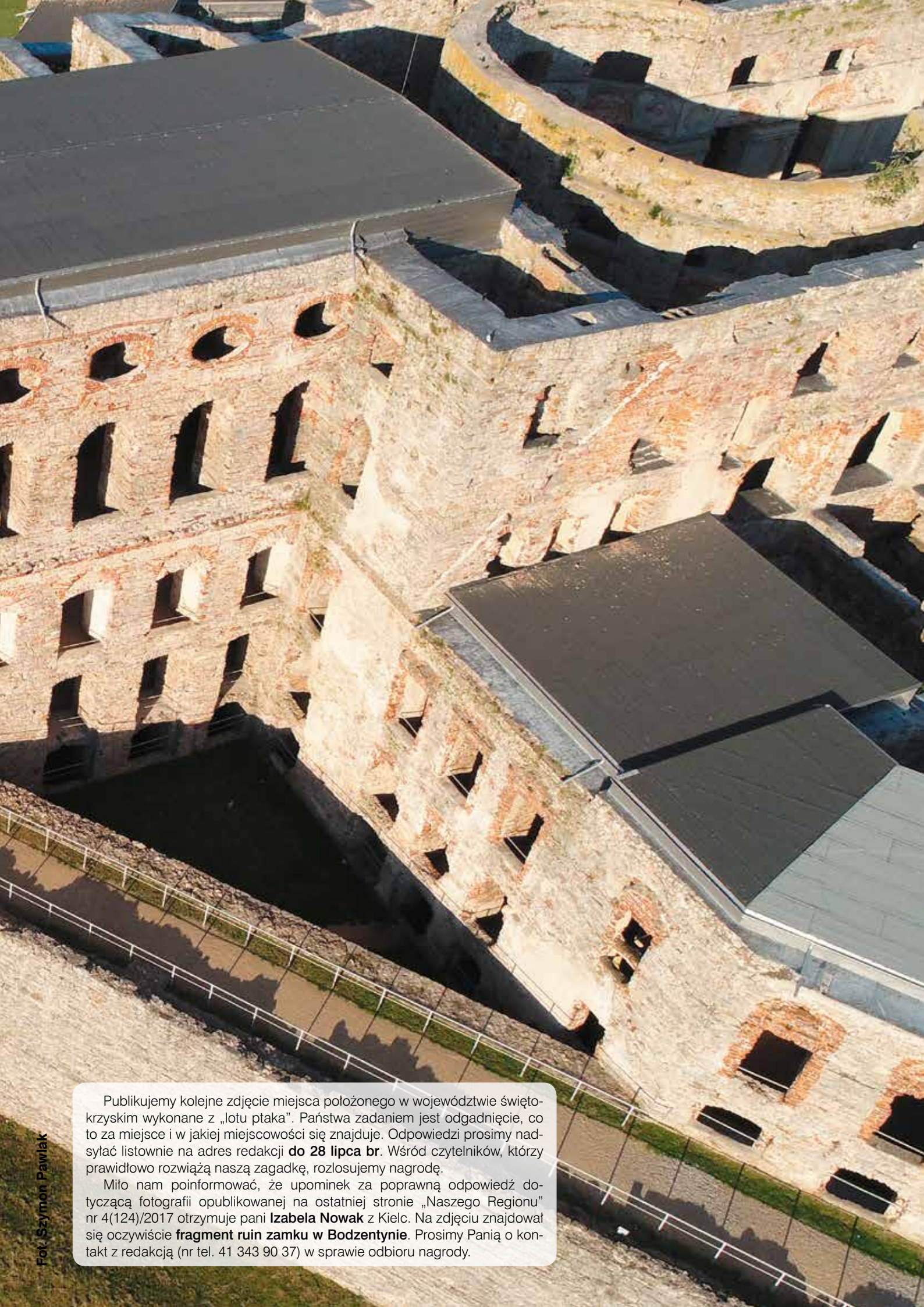
- Wszystkie dzieci nasze są:
Kasia, Michael, Małgosia, John!

- I Ty możesz zostać bohaterem! Niewidzialna ręka to także Ty!

Komu na podium
brawo biją w dłonie,
złoto nieważne -
wystarczy być
na życia stadionie.

Publikujemy kolejne zdjęcie miejsca położonego w województwie świętokrzyskim wykonane z „lotu ptaka”. Państwa zadaniem jest odgadnięcie, co to za miejsce i w jakiej miejscowości się znajduje. Odpowiedzi prosimy nadsyłać listownie na adres redakcji **do 28 lipca br.** Wśród czytelników, którzy prawidłowo rozwiążą naszą zagadkę, rozlosujemy nagrodę.

Miło nam poinformować, że upominek za poprawną odpowiedź dotyczącą fotografii opublikowanej na ostatniej stronie „Naszego Regionu” nr 4(124)/2017 otrzymuje pani **Izabela Nowak** z Kielc. Na zdjęciu znajdował się oczywiście **fragment ruin zamku w Bodzentynie**. Prosimy Panią o kontakt z redakcją (nr tel. 41 343 90 37) w sprawie odbioru nagrody.